S.A.42.E.16.
K.K.S.KÖN.HOF BIBLIOTHEK
32.207-A
ALT-

32207-A

Digitized by Google

Digitized by Google

PYRKER JÁNOS LÁSZLÓ

EGRI PATRIARCHA-ÉRSEK

KÉPTÁRA

A'

MAGYAR NEMZETI MUZEUM

KÉPCSARNOKÁBAN.

IRTA

MÁTRAY GÁBOR.

PESTEN, 1846.

NYOMT. TRATTNER ÉS KÁROLYI INTÉZETÉBEN

(ÚRI UTSZA 453. SZÁM.)

Digitized by Google

Digitized by Google

Pyrker János László,

egri patriarcha-érsek.

---

*„Kiki áldozzon, a' mivel tud. A' jó hazafiság első erény, első kötelesség. Szivvel, ésszel, értékkel tölthetjük ezen édes kötelességet. Háromszor boldog, ki mind a' hárommal áldozhat! Háromszor átkozott, ki mind a' hárommal bir, 's egyikkel sem cselekszi.“ — Igy szóll koszorús költőnk Kisfaludy Sándor *) — ki tehát a' hazának nyujtandó áldozatot kötelességeül tessi minden jó hazafinak. — Pyrker, a' nagy miveltségű, 's külföldön szintén, miképp' hazájában köztiszteletben álló férfi előtt nem volt ismeretlen e' szent kötelesség. Bizonyitják ezt és örök időkig hirdetni fogják nagylelkűségének azon emlékei, mellyeket honosinak javukra, hazája diszére emelt. Szem előtt tartá különösen ama szent kötelességet akkor, midőn ritka jelességű becses képgyüjteményét a' magyar nemzeti Museum gyarapitásaul a' hazának felajánlá, miként ezt az 183¾ ki XXXVIII-ik törvényczikk 2-dik §-a hirdeti. — És a' jeles férfi nem*

*) *Kesergő szerelem. Előszó XXI. l. Budán* 1804.

Digitized by Google

elégedék-meg ez áldozattal, hanem a' nevezett gyüjteményt saját költségén nagy óvatossággal erős ládákba rakatván, maga emberei által küldé Pestre, 's 1844-ki julius 19-kén a' m. n. Museum uj épületébe szállitván, ennek első emeletében az ideiglen kirendelt két teremben felállittatá, honnan 1845-ki decemberben felvitetvén rendeltetési valódi helyére, az említett épület második emeletébe, itt Kiss Bálint hazánkfija 's akademiai festőművész által művészileg rendezve, 1846-ki martius 19-kén József ő csász. kir. Főherczegsége, magyar ország szeretve tisztelt nádorispánja, 's a' m. n. Museum törvényes pártfogója névnapján folytonos közszemléletül innepélyesen nyittatott-meg Kubinyi Ágoston kir. tanácsnok 's a' m. n. Museum igazgatója által nagy számu közönség jelenlétében.

Háladatosság az emberi szív legnemesebb 's gyengédebb érzelmeinek egyike. Tépjük-ki keblünkből a' szelid hála gyökeit, 's annak helyén a' vad durvaság gyoma buján fog sarjadozni, és kihal körünkből a' méltányosság erénye, 's eltemetve leend minden szép, jó és nemes tett, habár ezt kötelesség volna is gyakorlani. Ne feledjük tehát, hogy a' kötelességi nemes tett és áldozat is nemcsak egyes hanem közhálát érdemel; 's ha ennek nyilvánitását elmulasztjuk, elhanyagoljuk az üdvös alkalmat, mellynél fogva nemcsak másokat hasonló tettekre buzdithatnánk, hanem egyátalán az emberiséget a' hála erényének minél szorgalmasb gyakorlására, mi különben olly sok és igen hasznos gyümölcsöt terem, össztönözhetnők.

Digitized by Google

És e' tekintetnél fogva nem kétkedünk, hogy a' rokon érzetűek szivesen fogadják, ha azon nemes férjfiú élete folyamát néhány rövid sorokban közöljük, ki mint ember és hazafi olly sok oldalúlag teljesité kötelességeit, 's ki névszerint az itt leirtt nagybecsű képgyüjteményt hazánk oltárának szentelvén, mindnyájunk hálját olly méltó joggal igényelheti.

Felső-Eőri Pyrker János László 1772-ki november 2-án született Lánghon, magyar ország Székes-Fejér vármegyéjében; hol atyja, ki hajdan Maria Therèzia a' nagy nevű fejdelemnő jogait fegyverével dicsően védé, tisztartó volt. — Fija, János, már nyolcz éves korában Székes-Fejérvárra küldetett, hol a' gymnasialis iskolákat elvégezvén, a' pécsi akademiába ment a' bölcsészeti tudományok tanulására. Miután ebbeli tanulmányait is fényes eredménynyel végzé, a' hadi pályának ohajtá szentelni életét; atyja kívánságára azonban a' budai kir. hatóságoknál polgári hivatalt kerese, de kérelme kedvező sikerben nem részesülvén, miután a' német, franczia 's olasz nyelveket szorgalmasan tanulá, 1792-ben olasz országba utazott, hogy Sicilia Palermo városában egy olasz grófnál, kihez utasítva volt, titoknoksági hivatalt vállaljon-el. Triesszten, Velenczén, Manfredoniân keresztül Neápolyba érkezvén, és semmi vonzalmat nem érezvén magában ezen ország népe 's életmódjához, megváltoztatá szándokát, és honába visszatérését elhatározá. Az akkor uralkodott mal aria

Digitized by Google

(mocsárgőzök által okoztatott veszélyes hideglelés) elkerülhetése végett hajón utazott Genuáig. Mi előtt ide ért volna, tengeri utazása második éjén egy rablóhajó vevé üszőbe Pyrker hajóját; de ez szerencsésen megmenekült az akkori szélvész segedelmével üldözője elől. Ekkor támadott azon álhír, mintha Pyrker az Algíriak rabszolgaságukba került volna. — Genuából Pyrker gyalog utazott felső olasz, helvét 's würtemberg országon keresztül Ulm városig, innen hajón Bécsig. Itt ismerkedék-meg a' cs. k. udv. kamra pénztárhivatali tisztviselőjével Raphael urral, hajdan a' cziszterczi rend tagával, ki Pyrkernek az egyházi pályára, különösen pedig a' cziszterczi rendbe lépést tanácslá; minek következtében még azon évi october hónapban Pyrker a' regényes vidékű Liliomvölgybe (Lilienfeld, Campililium; Ausztriában, a' bécsi erdő felső negyedében) utazott, hol őt a' cziszterczi monostor apátja, Schwingenschlögl Ignácz kedvesen fogadván, nyolcz nap mulva (oct. 18.) a' rendbe felvevé. A' theologiát Sz. Pöltenben a' püspöki papnevelő házban elvégezvén, 's itt a' görög, angol, héber nyelvvel is megismerkedvén, 1796.év alkonyatán áldozárrá szentelteték. Két év mulva már a' liliomvölgyi kolostor gazdasága, majd később kanczellariája és erdészeti hivatalának igazgatójává, utóbb kamarásává, 1807-ben pedig dürrnitzi lelkésszé választaték. E' hivatalok viselésében valamint mindenkor lélekismeretes pontosság, szorgalom és szilárd tevékenység, ugy a' felügyelete alatt levők iránti nyájasság 's kegyesség jellemezvén minden tettét, nagy mértékben bírá a' köztiszteletet, mel-

Digitized by Google

lyet kétszeresen kötelezett-le magának, midőn 1809-ben a' dühöngő La Bruyère franczia tábornagyot, ki serge egy részével Dürrnitzben fekvék, 's nehány franczia katonának az ottani földnép által történt megöletése miatt Dürrnitzet felgyujtatni parancsolá, ékes szóllása és a' jó rendnek jövendőben megtartásáról saját keze aláirásával sőt életével is jót állása által (mint hajdan Attilát I-ső Leo pápa) megengesztelvén, az iszonyú parancs visszavonására indítá.

1811-ik év végén Pyrker a' liliomvölgyi kolostor priora 's helyettes kormányzójává, 1812-ki jul. 8-kán pedig apátjává választaték. Vezérlete alatt a' kolostornak háborúk inségei 's egyre következett elemi vészek által megroncsolt és csaknem végveszélyre jutott vagyoni állapota mind inkább kedvezőbb fordulatot vön, annyira, hogy egy pár év mulva a' hat százados intézet visszanyeré hajdani fényét, miután józan gázdálkodás mellett annak jóléte helyre állittatván, könyvtára ujan rendeztetett, természetritkasági, készműtani 's képgyüjtemény szereztetett; regényes, de eddig nagyobb részt miveletlen természetszépségei műismeretet tanúsító ujabb elrendezések 's ültetvények által részint a' vadságból kiemeltettek, részint ékesittettek; a' Wienerbrückel helység melletti Lasing patak híres vizzuhanya (melly 1813-ig vadságára hagyatva ismeretlen volt) alkalmas utak készitése által az utazók számára láthatóvá 's élvezhetővé tétetett. — Néhai I. Ferencz fels. uralkodónk is, midőn Europa általános békéjét visszaállita, fels. hitesével, a' toskánai nagyherczeg, 's Antal szász herczeggel meglá-

Digitized by Google

togatá Liliomvölgyet, és a' bölcs apát méltó fénnyel 's innepélyes pompával fogadá a' nagy vendégeket.

1818-ban Pyrker a' fels. császár és király által szepesi püspökké neveztetvén, miután Maria Czellet meglátogatá, a' hajdan kedves Dürrnitzbe ment, mellynek háladatos lakosai tőle, mint egykori megmentőjüktől 's valódi atyjoktól, patakzott könyek közt bucsúzván-el, a' legérzékenyitőbb jelenetet idézék elő, melly a' bucsúzók belsejét néma keservvel nyomván-el, kevés, de szivből eredett szókból állott kölcsönös áldás-kivánattal rekeszteték be. — Pyrker a' karpatok-övedzte Szepesség egyházfőnökévé tétetvén, jótékonysága sugarait azonnal érezteté uj pályáján; mert oda jötte után falusi tanitókat képző intézetet állita, miért a' fels. uralkodó igen kedvező saját kéziratában jelenté-ki neki legkegyelmesebb megelégedését, 1821-ben pedig ugyan ő felsége velenczei patriarchává, majd titkos tanácsnokká 's a' vaskorona rende első osztályu lovagává nevezé-ki. Pyrker itt is a' szegénység 's jótékony intézetekre terjesztvén-ki atyai gondoskodását, emlékét Velenczében megörökité; 's a' hálás Velenczeiek, midőn Pyrker 1827-ben az egri érsekségre és Heves 's külső Szolnok vármegyei főispánságra emeltetett, egy gyönyörű emlékpénzt verettek tiszteletére, mellynek előlapján Pyrker mellképe 's e' körirat: LADISLAO PYRKERIO PATRIARCHAE VENETIARVM. A. FABRIS. VTINENSIS SCVLP., hátlapján pedig ezen irat látható: VIRO DOCTRINA PRVDENTIA GRAVITATE PROBATISSIMO PATRIMONII PAVPERVM STRENVO, ASSERTORI QUIN-

Digitized by Google

DECIMVIRI MENDICITATE EX VRBE TOLLENDA VT TANTI PRAESIDIS AGRIENSEM PONTIFICATVM ADEVNTIS NOMEN HONOS BENEFACTA AETERNARENTVR MDCCCXXVII.

Uj hivatalában sem nyugvék Pyrker. Itt is örökité emlékét azon pompás székes-egyház által, mellyet Egerben 1831-ben kezdett Hild József, pesti jeles épitőművész által épittetni, 's 1837. május 7-kén ritka pompájú innepélylyel felszentelt. E' fényes innepet is egy szép emlékpénz örökité, mellynek előlapján az uj székesegyház látható e' körirattal: ECCLESIA. METROPOLITANA. AGRIENSIS. HONORIBVS. D. IOAN. ANT. PORT. LAT. DIC. — hátlapján pedig: DECVRSV. VNIVS. LVSTRI. EXSTRVCTA. MDCCCXXXVI. CONSECRATA. NONIS MAII MDCCCXXXVII. PATR. AEPPO. I. L. PYRKER. — Egerben is falusi tanitókat képző intézetet, valamint rajziskolát is alapita Pyrker; más egyéb intézkedéseit, mellyek által a' várost szépité, p. o. a' régi puszta várnak fákkal és bokrokkal beültetését, az érseki lak nagyobbitását 's ékesitését, az egri fürdő czélszerűbbé 's használhatóbbá tételét nem is emlitjük. — Egyébiránt atyai gondoskodásának, nemes keblének elfeledhetlen tanujeleit adá a' veszélyes epemirigy rémitő ideje alatt. Különben pedig mindenütt, merre járt, emlékét hagyá emberszeretetének 's kiapadhatlan jóságának. Igy Karlsbadban (cseh ország), hova roncsolt egéssége helyreállitása végett évenként járni szokott, beteges és szenvedő katonák számára külön lakhelyet épittetett. Hasonlót alapita Ga-

Digitized by Google

steinban is (salzburgi kerület), mellyet szintén szeretett látogatni az ottani fürdők használataul, 's hol utmutatása szerint a' legszebb sétahelyek 's disz-ültetvények készittettek. Bécsben végre a' Renn-uti 153. számú házat, melly tulajdona volt, gyámoltalan korosabb vakok lakhelyökül elajándékozá.

Ennyi erénynyel fénylő férjfiút méltán törekvének a' nemes tetteket 's tudományosságot méltányolni tudók a' megtiszteltetés különféle nemeivel kitüntetni. Igy a' képző művészetek cs. k. akademiája Bécsben, a' velenczei Atheneum, a' tudományok kir. akademiája Münchenben, a' művészetek 's tudományok akademiája Páduában, a' régiségtudomány északi akademiája Koppenhágában, a' pestbudai hangászegyesület (1837.), a' jenai egyetemi latin tudós társaság (1844.) 's a' magyar tudós társaság (1844.) tiszteleti — a' kir. magyar természettudományi társulat pedig (1844.) pártoló taggá választák őt; végre legközelebb (1846.) a' jenai egyetem bölcsészettanári oklevéllel tisztelé-meg — Ő csász. kir. Fensége, János főherczeg, miután a' stajer havasok közötti regényes mezei lakát, Brandhofot, ujolag felépité, Pyrkert hivá-meg az ottani uj laknak, kápolna és sirboltnak 1828-ki aug. 24-kén történt innepélyes felszentelésére. Ellenben, midőn Pyrker 1842-ki oct. 18-án Liliomvölgyön a' czisszterczi rendbe léptének 50-dik esztendei napját tartá, ezen innepet Ő Fensége János főherczeg is méltóztatott személyes jelenlétével megtisztelni. Gyönyörű emlékpénz örökiti e' most neve-

Digitized by Google

zett innepet is, mellynek előlapján Pyrker mellképe fölött e' körirat: JOANNES. LADISLAVS. PYRKER. PATRIAR. ARCHI-EPPVS. AGRIENSIS. — alatta: J. SCHÖN. — hátlapján pedig a' liliomvölgyi kolostor fölött: ANNO 1792. DIE 18. OCT. SACR. ORDINEM. CISTERCIENS. CAMPILILII INGRESSVS. — alatta: EIVSDEM. DIEI. JVBILAEVM. IBI CELEBRAT. ANNO. 1842.

A' német litteratura Pyrkerben egyik classicus költészét magasztalja. Számos foglalatossága közben fenmaradott szabad idejét t. i. a' történeti költészetnek szentelvén, ebbeli munkássága gyümölcsei, mind annyi koszorúra méltók, velenczei patriarchaságától kezdve jöttek napfényre német nyelven, mellyet (korán szakasztatván-el hazájától) leginkább lehetett's kénytetett gyakorlania. — Ugyan is Bécsben 1820-ban a' „Tunisias" — 1824-ben ugyanazzal együtt a' „Rudolphias" — és harmadszor 1827-ben jelent-meg nyomtatásban. Ennek Malipieri által készült olasz fordítmánya Velenczében 1827., később pedig Udvardyé magyarul. — „A' sz. hajdan gyöngyei Budán 1821., 1823. 's harmadszor 1842. Cottánál jelentek-meg; olaszra Gambara gróftól forditva 1824. Bresciában; csehül Winaricky Károlytól 1824.; magyarul elsőbben Kazinczy, azután Nagy által forditva Budán 1830. — Soletti P. némelly kisebb epicai költeményeit adá-ki latin nyelven (Eliadis libri III. Treviso. 1834.) — Cavaliere Ricci (Rietiben, egyházi állodalomban) 1842. olaszra fordítá a' Rudolphiast; Monti és Maffei pedig a' Tunisiasból episzódokat

Digitized by Google

(Matilde és Toledo) fordítának olaszra. — 1833 — 34-ben Cottánál 8-ad rétü pompás 3 kötetben adattak-ki Pyrker munkáji, 1839. pedig egy kötetben. Végre 1842. Höfel műkeze által készültt rajzokkal Pyrker legendáji szintén egy kötetben kerültek-ki sajtó alól. — Legközelebbi hirek szerint angol ország most élő költészeinek főnöke, Moore Tamás, jelenleg á „Tunisiast" angol nyelvre fordítja. — A' háladatos Németek e' koszorús tró tiszteletére hasonlag emlékpénzt veréttek, mellynek előlapján Pyrker mellképe körül: IOH. LADISLAV. PYRKER. — K. LANGE. — hátlapján pedig egy ülve hárfázó angyal körül: ERHABENEM. TÖNTE. SIE. NUR. 's alól: TUNISIAS. RUD. V. HABSB. PERL. D. H. VORZEIT. LEGEND. D. H. VORZEIT. olvasható.

Azonban térjünk Pyrker számtalan érdemeinek elősorlásától á' magyar nemzeti Museumnak általa ajándékoztatott képtárba, mellynek minden festvénye folytonosan hirdetni fogja á' nagylelkü hazafi mivelt izlését és nemes jellemét.

Digitized by Google

Festőművészek iskoláji.

Mielőtt a' Pyrker-képtárat szemlélni kezdenők, szükséges, hogy a' festészek iskolájival megismerkedjünk.

A' középkor (Nagy Károly császár idejétől kezdve a' reformatióig) volt azon időszak, mellyben a' festészeket iskolákra kezdék osztályozni, a' szerint t. i., mint eme vagy ama mester festésmódját követék. — Későbbiek ezen osztályzásnál csak a' nemzetre tekintének, mellyből a' festész eredett, ha t. i. már azon nemzet festészei ama régibb osztályzás szerint meghatározott iskolával birtak. Sőt az ujabb művészek nem iskolák, hanem azon nemzet szerint osztályoztatnak, mellytől származnak. — A' régibb osztályzat szerinti iskolák következők:

I.) *Keleti* vagy *bizanti* iskola a' legrégibb, mellynek igen kevés maradványai csak a' nagy képtárakban láthatók. Ebből származott az ó-olasz és alsó-rajnai vagy ó-kölni iskola a' **14**-dik század elejétől kezdve a' **15**-ik végeig.

II. *Olasz* iskola. — Ennek alosztályai:

A.) *Felső olaszországi*, mellyhez tartozott a' lombardi vagy is milanoi és genuai, parmai, ferrarai, modenai, mantuai, bolognai, bresciai, veronai, bassanoi 's a' t. — Ezek közül nevezetesebbek':

Digitized by Google

1) A' *lombardi* (régi 's uj), mellynek főnöke Correggio Allegri.

2) *Ferrarai.* Jelesebb művészei: Benvenuti, Dosso Dossi, Sanzio János, Veneziano Antal 's a't.

3) *Bolognai* vagyis a' Caracciak iskolája. Alapitóji Caracci Lajos, Antal és Hannibal rokonok voltak. Egyéb jelesebbjei: Crespi József, Zampieri (Dominichino), Fontana, Reni Guido, Schidone Bertalan, Zanchi Antal, Guercino, Francia Ferencz 's a' t.

B.) A' *firenzei* (florenczi) vagyis pisai és sienai. Alapitója a' XIII. században Pisano Guinta, Buffalmacco, Guido da Siena, 's Andrea Tosi után volt *Cimabue* János. Egyéb jelesebb művészei: Dolce Károly, Vinci Lénárd, Parmegianino (Mazzuoli), Vasari György, Vannucchi András (del Sarto), Fra Bartolomeo 's a' t.

C.) A' *romai* vagyis Rafael iskolája. A' XIII-dik században kezdé-meg *Aderigi* Perugiában, folytatá Vannucci Péter (il Perugino), 's legnagyobb hirbe hozá a' világszerte nevezetes Rafael Sanzio. — Egyéb jeles művészei: Berettini Péter (Pietro da Cortona), Caldara Polidor, Cerquozzi Mihály, Mengs Rafael (kit a' német iskola is magáénak követel), Pippi Gyula, Salvi János (Sasso Ferrato), Maratta 's a' t.

D.) A' *velenczei* iskola. Alapiták Paduában a' XIV-ik században Murano András 's Carpaccio Victor. Legnagyobb hirre hozá Vecelli Ticzian. — Jele-

Digitized by Google

sebb művészei: Varottari (Padovanino), Bellino Janos, Cima János (Conegliano), Feti Domokos, Palma Jakab, Porta József (Salviati), Robusti Jakab (Tintoretto), Schiavone András, Veronese Pál, Bassano-család, Farinato, Pordenone, Giorgione 's a' t.

E.) A' *neápoli* iskola. Legjelesebb művészei: Amerighi Michel Angelo (da Caravaggio), Giordano Lukács, Messina Antonello, Preti Mátyás, Ribera József, Rosa Salvator, Solimene Ferencz, Vaccaro András 's a' t.

III.) *Franczia* iskola (régi 's uj). Jelesebb művészei: Le Brun Károly, Gelée (Claude Lorrain), Poussin Miklós, Le Sueur Eustache, Vouet Simon, Vien J. M., Rosso (Roux) Dávid, Gérard, Granet Ferencz, Vernet Horácz 's a' t.

IV. *Spanyol* iskola. Jelesebbjei: Coello Claudio, Murillo Bertalan, Moro Antal, Morales, Spagnoletto József, Velasquez, Zurbaran Ferencz 's a' t.

V.) *Németalföldi* vagy is alsó ó-német iskola, mellynek alosztályai:

a) *Flandriai* vagyis *Rubens* iskolája. Főnöke Rubens Péter Pál. Jelesebb művészei: Eyck János, Everdingen Albert, Huysum Ján., Poelemburg Kornél, Ruysdael Jakab, Teniers Dávid, Verendael Miklós, Bloemart Ábrahám, Dyk Antal, Jordaens Jakab, Mányoky Ádám (magyar) 's a' t.

b) *Hollandi* vagyis *Rembrandt* iskolája. Főnöke Rembrandt Pál. Jelesebbjei: Goyen János, Swanevelt

Digitized by Google

Hermann, Brouwer Adrian, Breughel Péter, Honthorst Gellért, Hondeköter Menyhért, Velde Adrian, Wouwermann Fülöp 's a' t.

VI.) *Német* iskola. — Alosztályai:

1) *Ó-Német* vagy *felső ó-német* iskola. A' XVI-ik században alakult Nürnberg és Augsburg városokban. Főnöke a' magyar családból származott Dürer Albert. Jelesebbjei: Cranach Lukács, Holbein János, Mecheln Israel, Wohlgemuth Mihály, Mutinai Tamás, Strassburgi Wurmser, Prágai Theodorik, Amberger Kristóf, Kupeczky János (magyar).

2) Uj német iskola. Jelesebbjei: Agricola Keresztély, Bemmel György, Kaufmann Angelica, Mengs Antal Rafael, Querfurth Ágoston, Roos Fülöp (Rosa da Tivoli), Rugendás György, 's a' legujabb korbeli német művészek.

VI.) *Angol* iskola, melly leginkább az 1766-ban Londonban alapitott akademiának köszöni hirét. *Barker* Robert a' panorama feltalálója († Londonban 1806) ismeretes jelességű angol művész; valamint ismertetnek azon felséges réz- és aczélmetszvények is, mellyek az angol műiskolából kerültek. Jeles angol festészek voltak: Abbot J. és Abbot L. F., Albin Eleazar, Allen J., Bigg Wilmos 's a' t.

VII.) Voltak egyes művészeknek is külön iskolájik és tanitványaik. Illyenek: Eyck János, Cranach Lukács, Guercino, Maratti, Michel Angelo, Carlo Dolce, Filipepi Sandro (Botticelli), Pietro di Sano, Veronese Paolo, Procaccini Giulio, Corregio, Parmegianino, Buonarotti s a' t.

Digitized by Google

Pyrker-képtári művészek

iskolák szerint.

I.) Olasz iskolákból.

	Képtári szám.
Amalteo Pomponius (velenczei) - - - - - - -	35
Amerighi Mihály Angyal, Caravaggio (neápoli) -	58
Angelo Mihály, lássd Amerighi.	
Appiani András (ujabb milanoi) - - - - - -	106
Baldi Lázár (romai) - - - - - - - - - - -	77
Barbarelli, lássd: Giorgione.	
Barbieri János, Guercino (bolognai) - - - - -	71
Basaiti Mark (velenczei) - - - - - - - - -	63
Bassano Jakab, lássd: Ponte.	
Bellino Gentilis (velenczei) - - - - - - - -	16
Bellino János (velenczei) - - - - - - - - -	17
Bellotti Bernát (velenczei) - - - - - - - -	93—105
Belotto Péter (velenczei) - - - - - - - - -	76
Bonifazio Veneziano, lássd: Velenczei Bonifácz.	
Bordone Páris (velenczei) - - - - - - - - -	52 53
Brusaferro Jeromos (velenczei) - - - - - - -	107

Digitized by Google

	Képtári szám.
Cagliari Pál, Paolo Veronese (velenczei) - - -	54—57
Canale, v. Canaletto Antal (velenczei) - - -	92
Canaletto Bernát, lássd: Bellotti Bernát.	
Caravaggio Michel Angelo, lássd: Amerighi.	
Carpaccio Viktor (velenczei) - - - - - - -	47
Carpioni Gyula (velenczei) - - - - - - - -	71
Carracci Lajos (bolognai) - - - - - - - -	59
Catena Vincze (velenczei) - - - - - - - -	3
Cerquozzi Mihály (romai) - - - - - - - - -	68
Chilone F. (velenczei) - - - - - - - - -	110 111
Cima János, Conegliano (velenczei) - - - - -	4
Conegliano, lássd: Cima.	
Cosimo Péter (firenzei) - - - - - - - - -	1
Dolce Károly (firenzei) - - - - - - - - -	75
Durante György, gróf (milanoi) - - - - -	85
Farinato Pál (velenczei) - - - - - - - -	66
Fidanza Ferencz (uj milanoi) - - - - - - - -	108 109
Garofalo, lássd: Tisio.	
Giordano Lukács (neápoli) - - - - - - - -	78
Giorgione (Barbarelli) György (velenczei) - - -	13 14 15
Giulio Romano, lássd: Pippi.	
Guercino, lásd: Barbieri.	
Lanzani Polidor (velenczei) - - - - - - - -	65
Lazzarini Gergely (velenczei) - - - - - - -	80 81
Leonardo da Vinci, lássd: Vinci Lénárd.	
Letterini Bertalan (velenczei) - - - - - - -	82
Licinio János, Pordenone (velenczei) - - - - -	7—12ig.
Lotto Lőrincz (velenczei) - - - - - - - -	48 49

Digitized by Google

	Képtári szám.
Marieschi Jakab (velenczei) - - - - - - - - -	89 90
Mazzuoli Ferencz, Parmegianino (firenzei) - - - -	64
Mengs Rafael (romai) - - - - - - - - - -	175
Michel Angelo da Caravaggio, lássd: Amerighi.	
Molyn, v. Mulier Péter - - - - - - - - -	79
Padovanino, lássd: Varottari.	
Idősb Palma Jakab (velenczei) - - - - - - -	18 28
Ifjabb Palma Jakab (velenczei) - - - - - - -	29 30
Parmegianino, lássd: Mazzuoli.	
Piazetta János (velenczei) - - - - - - - -	84
Pippi Gyula (romai) - - - - - - - - -	27
Polidoro Veneziano, lássd: Lanzani.	
Ponte Jakab (velenczei) - - - - - - - - -	38 39
Pordenone, lássd: Licinio.	
Porta József, Salviati (velenczei) - - - - -	50 51
Prete Genovese, lássd: Strozzi.	
Reni Guído (bolognai) - - - - - - - - -	43 44
Robusti, lássd: Tintoretto.	
Romanino Jeromos (velenczei) - - - - - - -	37
Romano Giulio, lássd: Pippi.	
Roos Fülöp, Rosa di Tivoli (uj olasz) - - - -	158 159
Salvator Rosa szerint - - - - - - - - -	91
Salviati, lássd: Porta.	
Santa Croce Péter (velenczei) - - - - - - -	60 61
Schiavone András (velenczei) - - - - - - -	67
Schidone Bertalan (bolognai) - - - - - - -	36
Strozzi Bernát (genuai) - - - - - - - - -	45 46
Tempesta, lássd Molyn.	

Digitized by Google

Képtári szám.

Ticzian, lássd: Vecelli Ticzian.
Ticzian iskolájából - - - - - - - - - - - 26
Tiepolo János (velenczei) - - - - - - - - - 86
Tintoretto Jakab, Robusti (velenczei) - - - - - 40 41 42
Tisio Benvenuto, Garofalo (ferrarai) - - - - - 19
Trevisoi Jeromos - - - - - - - - - - - 2
Varottari Sándor, Padovanino (velenczei) - - - 69
Vecchia Péter (velenczei) - - - - - - - - - 72 73
Vecelli Horácz (velenczei) - - - - - - - - - 20
Vecelli Ticzian (velenczei) - - - - - - - - - 21—25-ig
Velenczei Bonifácz, Bonifazio (velenczei) - - - 31—34-ig
Veneziano Polidor, lássd: Lanzani.
Veronese Pál, lássd: Cagliari.
Veronese Pál iskolájából - - - - - - - - - 62
Vinci Lénárd (firenzei) - - - - - - - - - - 6
Vivarino Alajos (velenczei) - - - - - - - - - 5
Zuccarelli Ferencz (ujabb firenzei) - - - - - - 87 88

II.) Német-alföldi iskolákból.

Bamboccio, lássd: Laar.
Brackenburg Richard - - - - - - - - - - 156 157
Breenberg Bertalan - - - - - - - - - - - 146
Brouwer (Brauer, Brawer) Adorján (hollandi) - 141
Burg Jakab - - - - - - - - - - - - - 153
Everdingen Albert (flandriai) - - - - - - - 148
Geldorp (Gualdorp) György - - - - - - - 127
Goyen János, v. Peters Bonaventura (hollandi) - 137
Grimmer Jakab - - - - - - - - - - - - 117—120ig.

Digitized by Google

	Képtári szám
Hamilton János	160
Hoeck (Höck) János	138
Hondeköter Menyhért (hollandi)	145
Honthorst Gellért (hollandi)	136
Hulst Péter	155
Kabel Adorján (hollandi)	151 152
Laar Péter (Bamboccio)	142
Idősb Meer János	149
Molyn v. Mulier Péter	79
Peters Bonaventura, lássd: Goyen.	
Idősb Porbus Ferencz (flandriai)	124 125
Rubens Péter Pál (flandriai)	130
Schwanenfeld, v. Soanenvelt Hermann (hollandi)	150
Teniers Dávid (flandriai)	131 132
Wouwermanns Fülöp (hollandi)	143 144

III.) Franczia iskolából.

Claude Lorrain, lássd: Gelée.	
Dufresnoy, vagy Fresnoy Károly	162
Gelée Claudius (Claude Lorrain)	139 140
Granet Ferencz	161
Quesnel Ágoston	154
Sueur (Le Sueur) Eustach	147
Vouet Simon	135

IV.) Spanyol iskolából.

Murillo Bertalan	134
Velasquez de Silva	132

Digitized by Google

V.) Ó és uj német iskolából.

	Képtári szám.
Cranach Lukács	190
Cranach Mihály	126
Danhauser József	181—188.
Dorfmeister János	174
Drechsler János	176
Dürer Albert	115 116
Ferrel Angelika	189
Grundmann Vazul	170—173
Hamilton János	160
Holbein iskolájából	121—123
Krakker	179
Lux K.	177 178
Mengs Rafael	175
Querfurt Ágoston	163—165
Roos Fülöp, Rosa di Tivoli	158 159
Schinnagel Miksa	166 167
Schongauer, v. Schön Márton	112
Schütz Keresztély	168 169
Schwarz Kristóf	129
Wohlgemuth Mihály	113

VI) Magyar művészek közől.

Markó Károly	180

Digitized by Google

PYRKER-KÉPTÁR
I-sső TEREM.

Olasz művészek festvényeivel.

COSIMO PÉTER.

1. A' boldogságos szűz kisdedével szent Katalinnak gyürűt nyujt. — Fára. 27″ magas, 20″ széles. *)

Cosimo Péter (Pietro, vagy Piero da v. di Cosimo), Rosselli Kozma (Cosimo) tanítványa, nemes családból Firenzében (Florencz) született **1441.** (**1442.**) 's ugyan ott halt-meg **1521**-ben Melléknevét tanitója után nyeré. Különcz 's hóbortos ember volt. A' gyermek-kiáltozás s hákogástól borzadozott; égi háború alkalmával fejét köpönyegével takará-be. Festvényei tárgyaiul a' ritkát 's különös, csudás jeleneteket választá, mellyeknek feltalálásában kiapadhatlan volt. — Eleintén Romában dolgozott, hova tanítóját, Rossellit, követé, 's a' pápának nagy kedvében járt. Később Vinci Lénárdot törekvék követni, de utól nem érhetvén, rendetlen találmányokra 's festésmódra adá magát, miben szintén nem érél czélját. Del Sarto Andrásnak ő volt első tanitója. — A' *firenzei iskolához* tartozott.

*) A' magasság és szélesség száma hüvelket jelent.

Digitized by Google

TREVISOI JEROMOS.

2. Keresztelő szent János, baljában keresztet tartva.— Fára. 26″ magas, 17″ széles. — Rajta e' monogramm olvasható: „Hieron TR.“

Trevisoi Jeromos (Girolamo da Treviso, v. Trevigi) 1492-ben halt-meg. — „Capo Scuolának“ is, az az: egy uj festésziskola alapitójának nevezik őt. — Élete egyéb körülményeiről keveset tudhatni. Neve mutatja, hogy Trevisóban született.

CATENA VINCZE.

3. Szent család. — Fára. 25″ magas, 36″ széles. — E' képen egy nőszemély jobbjában tartott fehér szalagon a' festő nevét „Vizenzo C. P.“ mutatja.

Catena Vincze (Vincenzo, v. Vizenzo Catena, v. Cattena) a' *velenczei* iskola, 's jelesen Bellino János tanitványa, Velenczében született 1478., 's ugyan ott halt-meg 1530-ban. (1532.) Festett történeti és szobaképeket többnyire Giorgione sztiljében, mellyek Barbarelli 's Ticzian legjobb műveihez hasonlithatók. — Catena nagy tekintélyű 's gazdag ember volt. Költségén készült a' sz. Zsófia-épület, melly hajdan a' festészek egybegyülésük helyeül szolgált.

CIMA JÁNOS. (CONEGLIANO.)

4. Maria, kisdedével. — Fára. 26″ magas, 20″ széles. — E' képen a' festő neve kiirva: „Joannes Baptista Conegliano“ olvasható.

Cima keresztelő János (Giovanni Battista Cima), mellékneven „da Conegliano“ — született Conegliánóban 1478., 's meg-

Digitized by Google

halt Velenczében 1532-ben, hol a' *velenczei* iskolának, névszerint Bellini Jánosnak tanitványa volt. Müvészetének virágzó kora leginkább 1517-re tétetik. Fija, Carlo, hasonlag festész, olly jól tudá utánozni atyja ecsetét, hogy képeit atyja műveitől csak nehezen lehete megkülönböztetni.

VIVARINO ALAJOS.

5. A' boldogságos szűz, kisdedével, angyaloktól környezve. — Fára. 16″ magas, 14″ széles.

Vivarino Alajos (Luigi Vivarini, v. Vivarino) — melléknevén „da v. di Murano" — Vivarino Antal tanitványa — Muranóban a' velenczei lagunák egyik legnagyobb szigetén született, és művészeti pályáján 1490. év körül jeleskedett. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

VINCI LÉNÁRD.

6. Arczkép. — Fára. 32″ magas, 24″ széles. — E' gyüjteménynek legdrágább darabja, mellyért a' patriarcha-érsek Pyrker J. László ő excljnak, ki azt Manfredini marchese hajdan toskánai ministertől örökle, ezer aranyat kináltak.

Vinci Lénárd (Leonardo da Vinci, v. Vince), más neven „Cesare da Sesto" — a' *firenzei* iskolának egyik legjelesebb növendéke, Verrochio András tanitványa — Vinci kastélyban Firenze (Florencz) mellett született 1445. (mások szerint 1441. v. 1452.) 's meghalt franczia országban Fontaineblauban 1519. (1520.) I-sö Ferencz király karai között, ki őt betegsége alatt gyakran meglátogatá. Firenzében mivelé-ki magát, hol a' 15-ik század vége

Digitized by Google

felé Angelo Mihálynak vetélytársa volt. Egy ideig Milanóban is élt, hol rajziskolát nyitott-meg. — E' nagyhirű művész a' festészeten kivül járatos volt a' zene és költészetben, boncz- 's földmérési tudomány, szobrászatban, mathesis és épitőművészetben. Irt a' festészet elméletéről értekezést is illy czim alatt: „trattato della pittura.“ — Művei valamint ritkák, ugy nagy becsűek.

LICINIO JÁNOS ANTAL (PORDENONE.)

7. Szent Bernát, melljére kulcsoltt kezekkel. — Fára. 28″ magas, 28″ széles.
8. Szent Lukács evangelista, könyvet tartva; mellette jelképe, az ökör. — Fára. 28″ magas, 28″ széles.
9. Szent János evangelista, jelképével, a' sassal. — Fára. 28″ magas, 28″ széles.
10. Szent Mark evangelista, nyitott könyvvel; mellette jelképe, az oroszlán. — Fára. 28″ magas, 28″ széles.
11. Szent Máté evangelista, az evangeliomot irja; a' tintatartót egy angyal tartja neki. — Fára. 28″ magas, 28″ széles.

Zanetti „della pittura Veneziana“ munkájának 219ik lapján azt állitja, hogy a' művésznek e' négy evangelistát ábrázoló képei a' „Scuola di Santo Francesco ai Frari“ sajátjai voltak.

12. Paduai szent Antal. Jobbjában fehér liliom, baljában nyiló könyv. — Fára. 28″ magas, 28″ széles.

Licinio János Antal (Giovanni Antonio Licinio), régibb nevén Sacchiense, Sacchi, vagy Cuticello (de Corticellis), melléknevén „da Pordenone“ vagy ön maga által választott nevén Regillo da Pordenone, — Friaul (Forojulium) Pordenone helységében szüle-

Digitized by Google

tett **1484.** (**1483.**) 's meghalt Ferrarában **1540.** (**1539.**) — Némellyek szerint Giorgionenak volt tanitványa; valószinűbb azonban, hogy előbb Udineben Pellegrino után képezé magát, 's csak azután követé Giorgione sztiljét, kinek tüzét, elhatározottságát és szellemi nagyságát a' velenczei iskola növendékei közül leginkább Pordenone tünteté elő festvényeiben, annyira, hogy őt gyakran Ticzian mellé is helyeztetik, kinek Velenczében, **1530**ban, hatalmas vetélytársa volt. Ticzianban több természet létezett, mint művészet: Pordenoneban természet 's művészet egyenlők voltak. Nem csuda tehát, ha őt, mint Velenczében a' maga korabeli festészek másodikát, nagyon kedvelték, V-ik Károly lovaggá nevezé, II-ik Herkules herczeg pedig udvarához hivá-meg Ferrarába némelly festvények készitése végett. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

GIORGIONE
más neven
BARBARELLI GYÖRGY.

13. Sybilla, a' jóslat könyvét jobbjában tartva. — Vászonra. **36**″ magas, **28**″ széles. — E' kép több izben metszetett rézre.

14. Zarándok, feszületet tartva kezében. — Vászonra. **13**″ magas, **12**″ széles.

15. Nőarczkép. — Vászonra. **9**″ magas, **11**″ széles.

Giorgione, más neven Barbarelli György (Giorgione di Castelfranco, Giorgio Barbarelli di Castelfranco), Bellini János velenczei festész tanitványa, Treviso melletti Castelfrancóban született **1477.** (**1478.**) 's Velenczében halt-meg **1511.** kicsapongó élete következtében, már **34**-ik évében. Jeles munkákat készíte mind az

Digitized by Google

épület-diszitési szakban, mind az arczfestésben. Ticzian tanulótársa 's talán emennél nagyobbszerű, de nem olly hibátlan, nem olly kellemes festő volt. Későn kezde olajban festeni, 's azért e' nemben keveset hagya maga után. Műveit azonban merész 's biztos rajz, szabadelmüség, fesztelenség, heves de nem tulzott szinadás, szép felosztása az árnyéknak, 's ezekből eredő nagy hatás bélyegzi; minél fogva Ticzian mellett méltó helyet foglal. Művei nagyon ritkák. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

BELLINO GENTILIS.

16. Corner (Cornara) Katalin, Cziprus sziget utósó királynéjának arczképe, ki a' Cornaroiak velenczei előkelő családjokból származott, 's a' 15-dik században, a' cziprusi koronát birtt Lusignan család férjfi-ágának kiholta után, ugyan ezen család természeti sarjadékával, a' cziprusi királylyá lett Jakabbal kelt egybe, 's ettől gyermektelenül özvegyen maradva, holta után (1473.) a' cziprusi királyságot a' Velenczieke hagyá.

A' kép fára van festve. 22″ magas, 18″ széles. Jobbról fölül latin felirat 's a' művész neve látszik.

Bellino Gentil (Gentile Bellino, vagy Bellini) Bellino Jakab velenczei festész legidősebb fija, 's a' nálánál hiresebb Jánosnak bátyja, 1421-ben (1424.) született Velenczében, 's ugyan itt haltmeg 1501. — II-dik Mahmud török császár meghivására 1479-ben Konstantinápolba utazott a' császár által megrendeltt képek lefestésük végett. Művészünk az emlitett fejdelem arczképét is ott festé, 's ez alkalmat használá a' Theodosius emlékoszlopán létezett

Digitized by Google

féldomború alakok lerajzolásukra is. Mahmud őt lovag-ezimmel diszité, haza térte után pedig Sz. Mark lovagává üttetett, 's a' velenczei kormánytól évdijat nyert. — A' *velenczei* iskolához számittatik.

BELLINO JÁNOS.

17. Barberigo Ágoston velenczei doge arczképe. — Fára. 28″ magas, 20″ széles.

Bellino János (Giovanni Bellino, másként Gian Bellini, vagy Sanbelli, Giambellini) atyjának, Bellino Jakabnak (Giacomo Bellini) tanitványa, Velenczében született **1426.** (**1424.**), 's ugyan ott haltmeg **1516**-ban. A' festőművészet némelly hiányait, 's névszerint az olajfestésben, ő javitá-meg. Némellyek által a' *velenczei* iskola alapitójának tartatik. Ismeretségben volt Dürer Alberttel is, 's többek között tanitványai voltak: a' hires Ticzian, Giorgione, Bonifazio, és Piombo Sebestény. Munkáji igen számosak.

Idősb PALMA JAKAB.

(Palma Vecchio.)

18. Egy nő, könyvvel. — Fára 24″ magas, 16″ széles.

Idősb *Palma Jakab* (Giacomo Palma „il Vecchio“) Serinaltóban Bergamo mellett született **1510.** táján (mások szerint **1491.** **1502.**, v. **1540.**) 's meghalt ugyan ott **1558.** (**1588.** **1596.**) Tanitványa volt Ticziannak; egyébiránt Bellini János és Giorgione festvényeit is használá tanulmánya első tárgyaiul. A' *velenczei* iskola szeretetre méltó mesterének neveztetik. Festvényein különös szépségüek az asszonyi 's gyermeki fők. Örömest használá mintaképül szép leányát, Violantát. Műveit, mellyeken sárgás testszin ömlikel, rendkivüli szorgalommal készité.

Digitized by Google

TISIO BENVENUTO.
(Garofalo.)

19. A' boldogságos szűz, kisdedével. — Vászonra. 15′ magas, 12″ széles.

Tisio Benvenuto (Tisio da Ferrara), melléknevén „il Garofalo, v. Garofolo“ — Domenico Panetti, N. Soriani, Boccaccio Boccacino, Lorenzo Costa, és a' hires Ticzian tanitványa — Ferrárában született **1481.**, 's ugyan ott halt-meg **1559**-ben. Dolgozott Mantua, Cremona és Romában is, 's egyike volt a' leghiresebb és legkedveltebb festészeknek; minél fogva fejdelmi rendelményekkel gyakran tiszteltetek-meg. Nem tartozik ugyan az első rendű festészekhez, de szinadása különös erélylyel 's igazsággal bir; a' legszebb 's legerősebb szineket igen öszhangulag tudá egybekötni. Egyébiránt a' ***ferrarai*** iskolában, mellyhez tartozott, a' szebb izlés haladását nagyon előmozditá. — Kevés idővel holta előtt szemvilágát veszté-el.

VECELLI HORÁCZ.

20. Férjfi-mellkép. — Vászonra. 28″ magas, 21″ széles. A' kép alján egy kalapon V. betű látszik; az ugyan ott látszó hármas fő (melly Trevisóra czéloz) és a V. között homályos irással BROCARDUS áll.

Vecelli Horácz (Orazio Vecelli), a' hires Vecelli Ticzian természeti fija és tanitványa, Velenczében született **1515.** **(1516.)** 's ugyan ott halt-meg **1576**-ban. Arczképfestésben ügyes, de egyszersmind pazarló levén, az alchimiának szentelé magát, 's atyjától nyertt vagyonát rövid időn eltékozlá. Innen van, hogy keveset

Digitized by Google

dolgozván, kevés festvényt hagyott maga után. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

VECELLI TICZIAN,

közönségesen csak *Ticzian* név alatt.

21. Boldogságos szűz a' kisded Jézussal, és sz. Magdolna, ki Jézusnak kis edénykét nyujt. — Vászonra. 46″ magas, 36″ széles. — E' kép hasonlit ahhoz, melly a' firenzei képtárban látható, csak hogy ez kisebb alakban van.
22. Szent Magdolna kesergő állásban. — Vászonra. 42″ magas, 34″ széles. — Ezt a' n. mltgú. patriarcha-érsek a' Morosini-családtól vásárlá, 's ujolag vászonra vonatta. Ezen eredeti mű hasonlit ahhoz, melly a' Barberigo-palotában látható, csakhogy ennél jobban meg van őrizve.
23. Két vak vezeti egymást. — Vászonra. 34″ magas, 23″ széles. — E' kép a' művésznek ujabb kori munkája, és „gli due orbi di Tiziano“ név alatt ismeretes.
24. A' fájdalmas szűz anya. — Vászonra. 28″ magas, 24″ széles. — A' szent szűz ruházata nincs egészen bevégezve.
25. Egy fiatal apácza; baljában könyv. — Vászonra. 36″ magas, 28″ széles. — E' kép az Olaszoknál „la monachetta di Tiziano“ név alatt ismeretes. Róla Sansovino is emlékezik „Roma. Ao. 1663.“ munkájában.

Digitized by Google

Vecellt Ticzian, másként Titian, vagy Tizian, v. Tiziano Vecellio da Cadore, a' forojuliumi (Friaul) tartomány Capo Cadore helységében született **1477.** 's meghalt Velenczében döghalálban **1576.** Tanitója Bellino János (Giovanni Bellino, v. Bellini,) velenczei festész volt, kihez a' rajzolásra nagy kedvet mutatott ifjú küldetett, 's kit a' tanitvány, kivált miután Giorgione műveit is tanulmányul választá, nem csak hamar utólért, hanem fölül is haladott. Igy lön Ticzian, ki különben jeles költő is volt, az arcz-, táj- és történetfestési szakban a' világ egyik leghiresebb művésze, 's mint illyen számtalan remek képet festett és hagyott maga után. A' legfőbb méltóságok szerencséseknek tarták magukat, ha arczképüket Ticzian lefesté 's az utóvilágnak hagyá. Megjárván spanyol és német országot, hol mindenütt nagy művészete becses emlékeit hagyá, Velenczében **96.** éves koráig csaknem fiatal virgoncz erővel 's épségben dolgozott. Kedvesét, Violantát, gyakran láthatni vele együtt lefestve képein. V-ik Károly császár, kit háromszor festett-le, mindenben kitünteté őt, sőt jószágokkal is halmozá. Egykor a' czászár az e' művész kezéből véletlenül leesett ecsetet maga emelé-fel 's adá által Ticziannak. A' ***velenczei*** iskola leghiresebb művésze volt. — Leánya, ***Johanna***, hasonlag kedvező sikerrel üzé atyja szép művészetét.

TICZIAN ISKOLÁJÁBÓL.

26. **Krisztus és a' szamariai nő a' kutnál. Távulról a' városból három utazó férjfi törekszik a' kút felé. — Vászonra. 19″ magas, 27″ széles.**

Digitized by Google

PIPPI GYULA,
másként: *Giulio Romano.*

27. A' kereken töretés halálától megmenekültt 's több személytől körzött szent Katalin. — Rézre. 7″ magas, 7″ széles.

Pippi Gyula, a romai, (Giulio, v. Giuglio Pippi, v. Pipi, melléknevén „Romano“) — a' hires Sanzio Rafael leghiresebb tanitványa — Romában született **1492.** 's Mantuában halt-meg **1546**-ban. (Mások szerint **1547.**) — Nem csak jeles festész, hanem hires épitőművész is volt. Munkáji az olaj- és fresco-festés*) körében számosak. Rafael holta után Mantuába ment, hol Gonzaga Fridrik herczeg szolgálatába lépett, ki őt a' vizépitvények 's nyilvános épületek igazgatójává nevezé-ki, 's mint illyen több nevezetes épület emeltetésének eszközlője lön, mellyeket festvényeivel ékesite. Művei Mantuában számosan találtatnak. Saját házában ugyan ott egész museumot állita a' legdrágább regiségekből. — A' *romai* iskolához tartozik.

Idősb PALMA JAKAB
szül. 1510. † 1558.

28. Szent család. Jobbról egy szerzetes. — Vászonra. 32″ magas, 44″ széles.

Idősb Palma Jakab bővebb ismertetését olvassd a' **18.** szám alatt. —

---

*) **Fresco, vagy al-fresco festésnek mondatik a' mészszel bevontt nedves falra viz-festékekkel készült festvény.**

Digitized by Google

Ifjabb PALMA JAKAB.

29. Krisztus holt teste két angyaltól emeltetve. — Vászonra. 35″ magas, 42″ széles.

30. A' keresztről levétetett Krisztus eltemetését megelőző jelenetnél Maria, egyik nőtársával, 's három férjfival. — Vászonra 35″ magas, 42″ széles.

Ifjabb *Palma Jakab* (Giacomo Palma „il giovine") Velenczében született **1541.** (1544.) 's ugyan ott halt-meg **1628**-ban. Atyjának Palma Antalnak és Tintorettónak tanitványa. — **15.** éves korában az urbinoi herczeg vevé őt pártfogása alá, 's magához székvárosába hivá. Annak segedelmével tölte Palma **8.** évet Romában, hol Angelo Mihály, Rafael, Caldarai Polidoro, 's Tintoretto festvényeit tanulá. Későbbi időkben, midőn sok munkával tiszteltetékmeg, hamar és hanyagul készité műveit. Azért korábbi munkáji többre is becsültetnek, kivált a' Velenczében készülttek. Egyébiránt olly munkás ember volt, hogy baráti őt még akkor is festéssel foglalkozva találák, midőn hitese eltemetteték. — A' *velenczei* iskola jelesebb növendékeinek egyike.

VELENCZEI BONIFÁCZ. (BONIFAZIO)

31. A' kereszt terhe alatt térdre esett Krisztus. — Vászonra. 34″ magas, 28″ széles. — A' művész első munkája.

32. A' szent család. Szent Róza gyümölcscsel kinálja a' kis Jézust. — Vászonra 28″ magas, 30″ széles.

33. Szent András nagy kereszttel és Péter apostolok egymással beszélgetnek. — Vászonra 38″ magas, 26″ széles.

Digitized by Google

34. A' szent család, keresztelő sz. Jánossal. — Vászonra 23″ magas, 29″ széles.

Velenczei (mások szerint Veronai) *Bonifácz* (Bonifazio Veneziano, v. Veronese), közönségesen csak Bonifazio, Velenczében született **1491.** 's ugyan ott halt-meg **1553**-ban. Ticzian tanitványa, vagy inkább munkatársa volt, 's a' *velenczei* iskola legjelesebb festőművészeinek egyike. Lanzi őt nem velenczei, hanem veronai születésűnek állítja lenni. Olasz országban őt Palma és Ticzian mellé helyeztetik.

AMALTEO POMPONIUS.

35. Szent Pál apostol; baljában zöld táblás könyv, jobbjában pallos. — Vászonra. 32″ magas, 21″ széles. — E' festvény a' trevisoi megyében romladozott állapotban volt régi palota falán mint fresco-kép létezett, és innen vegytanilag (chemice) vászonra levétetett, 's mint illyen a' ritkaságok közé tartozik.

Amalteo vagy *Amalto Pomponius* (Pomponio Amalteo, v. Pomponio Amalto) **1505**-ben született St. Vitóban (Friaulban) 's meghalt **1588.** — Tanitványa 's veje volt a' hires Pordenone (Licinio) festésznek, kinek modorát követé. — A' *velenczei* iskolához tartozott. — Leánya, *Quintília*, Moretto János hitese, mesterileg vésett 's festett is. — Pomponius öcscse, *Jeromos*, bátyját a' fresco-festésben segité, de virágzó korában meghalt.

SCHIDONE BERTALAN.

26. Feszület. — Fára 20″ magas, 13″ széles. — E' mű Correggiónak is tulajdonittatik, miként a' kép hátulján van feljegyezve.

Digitized by Google

Schidone Bertalan (Bartholomeo Schidone, Schidoni, vagy Schedone) — Caracci Hannibal tanitványa — Modenában született 1560. 's meghalt Parmában 1616. (1615.). Correggio Antal műveit folytonos tanulmánya tárgyaiul választá. Némellyek Rafael és Correggio sztiljét látják műveiben egyesülve, mellyek már éltében is nagy becsűek voltak. Festvényei ritkák; mert játékszenvedélye elragadák idejét 's kedvét a' munka elől; de különben is nem sokáig élt. Parmában Ranuzio herczegnek udvari festésze volt. — A' *bolognai* vagyis Caracciak iskolájához tartozott.

ROMANINO JEROMOS.

37. Maria és fekvő kisdede. — Vászonra. 24″ magas, 14″ széles.

Romanino Jeromos (Girolamo Romanino, v. Romani) Bresciában született; 1540. körül élte virágzó művészi szakát, 's 1566. előtt halt-meg. (Ticozzi szerint már 1556-ban.) Tanitványa volt Rizzi Istvánnak, Bonvicino vetélytársa, 's egyike a' legjelesebb művészeknek. Ticzian modorát követé többnyire fresco- és olajfestvényeiben, mellyek felső olasz ország városaiban találtatnak. — A' *velenczei* iskolához soroztatik.

PONTE JAKAB.

(Il Bassano.)

38. Krisztus imádtatása a' három szent király által. — Vászonra. 38″ magas, 27″ széles.

39. Krisztus Emauszban levélszin alatt két tanitványával. A' házi nép a' konyhában foglalatoskodik. — Vászonra. 36″ magas, 48″ széles.

Digitized by Google

Ponte Jakab (Giacomo da Ponte), melléknevén „il — vagy — da Bassano“ 1510-ben született Bassanóban, 's ugyan ott halt-meg 1592-ben. Tanitóji voltak: atyja Ponte Ferencz, Velenczei Bonifácz és Ticzian. Művei tárgyait többnyire természetszerűleg a' csendéletből választá, vagy azokkal ékesité képeit. Négy fija segedelmével számos munkát készite, kivált szobák diszitésére. Állatokat nagyon szerete használni festvényeiben. A' fejdelmek sok munkával bizák-meg, 's Veronese Pál annyira kedvelé, hogy fiját, Carlettót, hozzá küldé tanulni. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

TINTORETTO (ROBUSTI) JAKAB.

40. Szent Jeromos, feszület előtt térdelve. — Vászonra. 47″ magas, 36″ széles. — A' Szentnek lábánál feketén irva olvasható „*Tintore* J. *Robusti.* 1560.“

41. Krisztus kereszteltetése szent János által. — Rézre. 18″ magas, 15″ széles. Ezen eszme szerint készitett e' művész Velenczében sz. Sylvester templomában egy oltárképet, melly több tárgygyal van diszitve, mint a' jelenkép.

42. Ur vacsorája. — Vászonra. 11″ magas, 22″ széles. — E' képnek mássa oltárképül diszlik Velenczében az „ai Gesuati“ templomban.

Tintoretto, vagy Robusti Jakab (Giacomo, vagy Jacopo Robusti, Tintoretto) Velenczében született 1512., 's ugyan ott halt-meg 1594-ben. Atyja kelmefestő volt, 's ezért nyeré fija az „il Tintoretto“ melléknevet. Ticzian tanitványa 's a' *velenczei* iskola legjelesebb növendékeinek egyike volt. Tanulmányaul Angelo Mihály rajzmodorát, 's Ticzian szinadását választá. Némelly festvé-

Digitized by Google

nyeinek merész 's gyakran erőtetett jellemük miatt „il furioso Tintoretto; un fulmine di penello (dühös Tintoretto; ecset mennyköve)“ melléknevet is adtak neki. — Fija *Domokos*, 's leánya *Maria* is (ki többnyire férfi-köntösben járt) jeleskedtek a' festészeti pályán.

RENI GUIDO.

43. Maria a' kereszt alatt Krisztus holt testével, Maria Magdolna, Maria Jakabnak anyja, és Szalome, Arimathiai József a' kenetszelenczét tartva. — Rézre. 14'' magas, 11'' széles.

44. Egy ifjú, fejével fához támaszkodva, jobbjával kötelen kutyát tart. — Vászonra, 26'' magas, 22'' széles. — E' kép egy szakadozott nagyobból metszetett-ki.

Reni Guido (Guido Reni) ama hires hangász Reni Sámuel fija — Calvart (Calvaert) Dénes belga festésznek 's később Caracci Lajosnak tanitványa, történeti festész 's rézmetsző — Bolognában született **1575.**, 's ugyan itt halt-meg **1642.** — Egyike volt a' legkitünőbb, miveltebb 's lángeszűbb olasz festészeknek, akár a' fresco- akár olajfestés nemében. Termékeny elméje leginkább mutatkozott a' szerzeményben, 's különféle mesterek festésmódjuk egyesitésében. Hirét leginkább Romában mulatása alatt alapitá-meg, hova **21.** éves korában ment. Hire hamar elterjedt, 's V-ik Pál pápa és Cosmus toskánai herczeg nagy pártfogóji lettek. A' szerencse tetemes jövedelemmel kedvezett neki, 's hihetőleg ezért viseltettek iránta ellenséges indulattal festész társai mindenütt, hol tartózkodék. Herczegek, bibornokok számos munkával bizták meg. — Visszatérvén Bolognába, itt festész-iskolát nyi-

Digitized by Google

tott-ki, mellyben sok jeles művész képeztetett. Későbbi munkáji-ban a' szinvegyület nem olly természetes, mint a' korábbiakban; mi elárulja, hogy amazokat sietvébb készité, csakhogy minél előbb juthasson pénzhez, mire, szenvedélyes játékos levén, mindenkor nagy szüksége volt. — A' *bolognai* iskolához számittatik.

STROZZI BERNÁT.

(Prete Genovese)

45. A' szent szüz üdvözöltetése (l' Annunziata). — Vászonra. 44″ magas, 31′ széles.

46. Egy ajtatoskodó nő, nyiltt könyvet tartva jobbjában. — Vászonra. 24″ magas, 13″ széles.

Strozzi Bernát (Bernardino Strozzi), genuai kapuczinus, melléknevén „il Cappuccino“ vagy „Prete Genovese“ — Genuában született 1581. 's meghalt Velenczében 1644. — Corti Cesare és Sorri Pietrónak tanitványa volt. — Leginkább a' szent irásból vett történeti tárgyakkal foglalkozék. Már áldozó pap volt, midőn a' kolostort elhagyá, hogy művészetével koros anyját 's hugát táplálhassa. — A' *genuai* iskolához tartozott.

CARPACCIO VIKTOR.

47. Két férjfi. Az egyik magas süveggel; mellettök egy kutya. — Fára. 15″ magas, 14″ széles.

Carpaccio Viktor (Vittore Carpaccio) 1540-ben halt-meg, hihetőleg Velenczében, hol többnyire dolgozott. 'S minthogy festvényeire igy irá magát: „Victoris Charpatii veneti opus“ — alkalmasint Velenczében született is. A' két Belliniek 's az utósó Vivari-

Digitized by Google

nónak vetélytársa volt. — Festvényeit természetesség, találmány, jó rendezés jellemzik. — A' *velenczei* iskolához tartozik.

LOTTO LŐRINCZ.

48. Férjfi-arczkép. — Fára. 28″ magas, 21″ széles.
49. Két asszonyfő. — Fára. 16″ magas, 13″ széles. — Midőn a' kép nm. Pyrker J. L. patriarcha-érsek kezére került, az emlitett két alakra szent család, ennek két oldalán pedig sz. Domokos és sz. Jeromos vala festve. 'S midőn a' festvényt ő excja kijavitás végett egy ugy nevezett reparadore festészhez adá, ez hamar észrevevén az alul rejtező remek-képet, a' felső festést ügyesen levevé, 's megmenté az örök setétségre kárhoztatott jeles két nőalakot.

Lotto Lőrincz (Lorenzo Lotto) Velenczében (mások szerint Bergamo vagy Trevisóban) született a' 15-ik század vége felé, 's agg korában halt-meg Lorettóban 1560. (1580.) Művei 1513 — 1554. között jöttek forgásba. Bellino János, Palma Vecchio, Leonardo da Vincinek tanitványa, 's Giorgione utánzója volt. Festvényeit a' fők finomsága jellemzi. Élete középkorában készitett munkáji a legjobb művészekéi közé soroztatnak. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

PORTA JÓZSEF. (SALVIATI.)

50. Szent Bernát IV-ik Jenő romai pápa 's két bibornok előtt. — Rézre. 11″ magas, 14″ széles. — „G. P. pinxit“ monogrammal.

Digitized by Google

51. Szent Bernát hugát dorgálja több személy jelenlétében. — Rézre. 11″ magas, 14″ széles. — „G. P. pinxit“ monogrammal.

Porta József (Giuseppe della Porta), melléknevén „Del Salviati“ 1520-ban született Castelnuovo della Grafagnanában, 's meghalt Velenczében 1570. (1585.) A' festés első elemeit Rómában tanulá Salviati Ferencznél, kivel Velenczébe utazott, hol meg is telepedék, 's hirét megalapitá. A' pápa őt Rómába is meghivá a' „Sala regia“ kifestésére, mellyet a' művész velenczei izléssel el is készíte. Velenczében tekintélylyel bírt, 's Ticzian is becsülé. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

BORDONE PÁRIS.

52. Szent Róza. — Fára. 14″ magas, 12″ széles.
53. Szent Katalin, kezeivel kereket tartva. — Vászonra. 22″ magas, 17″ széles.

Bordone Páris (Paris Bordone) nemes családból született Trevisóban 1500., 's meghalt 1570. némellyek szerint ugyan ott, mások szerint Parisban, hol 1538-ban telepedék-meg. Ticzian tanitványa volt, 's különösen Giorgionét szereté utánozni. Igen jeles történeti 's tájfestvényeket készite, mellyekből a' bécsi, müncheni, dresdai 's más nagyobb képtárak is több példányt birnak. I-ső Ferencz, franczia király, udvarához hivá-meg, hol a' fejdelmet 's több udvari dámát festett-le. Párisból visszatérvén, Velenczében telepedék-meg. — A' *velenczei* iskolához tartozik.

Digitized by Google

CAGLIARI PÁL. (PAOLO VERONESE.)

54. Allegoriai kép. — A' személyesitett Velencze a' földgömbön, mintegy királyi széken ül. Alatta Neptun két Tritonnal a' tenger kincseit lába elébe teszi 's bemutatja. — Vászonra. 51″ magas, 51″ széles. — E' kép felől Zanetti „della pittura Veneziana“ munkájának 182-ik lapján állitja, hogy az a' Magistrato delle Legne mennyezetén volt.

55. Giustiniani (Justinian) velenczei hadvezér mellképe. Vászonra. 24″ magas, 18′ széles. E' képet Pyrker J. L. patriarcha-érsek magától a' hires szobrász Canovától nyeré ajándokul.

56. Paolo Veronese mellképe. — Vászonra. 15″ magas, 11″ széles. — Saját művének tartatik.

57. Férjfi-arczkép. — Vászonra. 14″ magas, 11″ széles.

Cagliari Pál (Paolo, v. Paolino Cagliari, Calliari, Caliari), melléknevén *Veronese*, Veronában született **1530.** (1528. v. 1532.), 's meghalt Velenczében **1568.** (1588.) — Első tanitójai saját atyja Gábor, és nagybátyja Badiale (Badile) Antal voltak. Szülőhelyén az akkoron ott létezett több jeles festész mellett nem nagy pártfogásra találván, felső olasz ország több városát látogatá-meg, névszerint Mantuát 's Vicenzát; végre Velenczében telepedék-le, hol Tintoretto 's Ticzian műveit választá tanulmányul. Nagy szorgalma 's művészi ecsetének jelessége által nem sokára nagy hirbe jövén, egyike lön a' *velenczei* iskola legjelesebb művészeinek. Több festész közől ő is azoknak egyike levén, kik Ticzian által ajáltatva a' sz. Mark-könyvtárat kifesték, elnyeré a' jutalmat, 's a' velenczei tanács őt arany lánczczal ajándékozá-meg. Később

Digitized by Google

Romába utazván, itt Rafael és Angelo Mihály remek-festvényeikkel megismerkedése által nem kevéssé tökélyesité ecsete tehetségét, 's Velenczébe visszatérte után nagyszerű festvényekhez fogott, mellyek közől legnevezetesebbek: a' **130.** emberi alakot magában foglaló kánai menyegző, és Krisztus lakomája Simonnal. — Tanitványai közé tartoznak több másokon kivül saját fija is *Károly* (Carlo, v. Carletto) és *Gábor*, nem különben öcscse *Benedek* (Benedetto).

AMERIGHI MIHÁLY ANGYAL.

(Michel Angelo da Caravaggio.)

58. A' kisded Mózes kivétetik a' Nil folyamból Farao király leánya 's több személy jelenletében. — Vászonra. 37′ magas, 36″ széles.

Amerighi Mihály Angyal (Angelo Mihály; Michelangelo, v. Michel Angelo, v. Michel Angiolo Morigo, Morigi, Merigi, Merighi, Amerigi, Amerighi), melléknevén da Caravaggio, v. Carravaggio, szegény családból született Caravaggióban, Milano szomszédságában **1569.**, 's meghalt alsó olasz országban **1609.** — Tanitványa volt Cesari Józsefnek (Cavaliere d' Arpino), kinél dijért dolgozott. Nyugtalan és veszekedő természetű volt; mi okozta, hogy egy helyen nem sokáig maradhatott. Romából bizonyos gyilkosság miatt szöknie kellett, 's több városban fordult-meg, hol mindenütt néhány festvényt készite mind addig, mig ismét szökevényként kellett bucsút vennie a' kapufától. Maltában is volt, hol a' maltai rend lovagczimét nyeré-el Vignacourt nagymester eszközlése által. Itteni czivódása következtében egy előkelő lovaggal tömlöczbe tétetvén, ebből nem sokára Siciliába szökött, hol bá-

Digitized by Google

torságban nem levén, Neápolba hajózott, 's itteni tartózkodása után ismét Romába szándékozék költözni, de utja közben rablóktól megtámadtatva erős sebet kapott, mellyből nem sokára meghalt.

Első műveit Giorgione szerint készité, 's ezek a' művészeti szabályokhoz hivebben alkalmazvák. Később sajátságos modort választa, melly által munkáji szembetünőbbekké igyekezett tenni; t. i. igen mesterkéltt világitást adott képeinek az által, hogy jelenetei mintegy bezárt térben valamelly magasságról beszolgáló nyiláson világittattak-meg: ez okból képeiben az árnyék fekete, a' testszin sárgás. — Festett ő virágokat, gyümölcsöket, történeti és szent képeket. Szolgailag utánzá a' természetet, 's a' póri legalsóbb osztályból szereté választani festményei tárgyait, névszerint a' csalók, tolvajok, korhelyek életükből. — A' *neápoli* iskolához soroztatik.

CARRACCI LAJOS.

59. Egy ifjú, almát tartva kezében. — Vászonra. 24″ magas, 18″ széles.

Carracci Lajos (Luigi, v. Lodovico Caracci, v. Carracci, v. Carraccio) — Caracci Ágoston, Hannibal 's Antal hires festészeknek nagybátyjok, és a' *bolognai* vagy is Caracciak iskolájának főnöke 's rézmetsző, — Fontana Prosper, Procaccino Kamill, Cresti (Passignano) Domokos és Tintoretto tanitványa 's Correggio szerencsés utánzója — Bolognában született **1555.**, 's ugyan ott halt-meg **1619**-ben. Atyja mészáros, fija Lajos pedig eleintén olly buta volt, hogy csak festék-dörzsölésre használhatá Fontana, 's mind ez mind Tintoretto ajánlá neki, hagyna-fel a' festés-

Digitized by Google

sel: de ő legyőzhetlen vonzalmához hű maradván, szorgalmasan tanulá a' természetet 's a' jeles festészek műveit Velenczében, Bolognában 's Firenzében. Végre tanulmányi utazásáról visszatérvén Bolognába, két rokonával, Ágoston és Hanniballal, egy uj festésziskolát alapita, mellyben Lajos utmutatása szerint a' nemesebb izlés, természeti hűség, szabályos rajz, szerzeményi eredetiség 's a' legczélszerűbb szinvegyités jellemzék a' festményeket; mi által ezen iskola csak hamar nagy hirre kapott, és a' Caracciak festvényeik nagy becsűek lettek.

SANTA CROCE PÉTER PÁL.

60. Szent József, keresztelő sz. Jánossal. — Vászonra. 15″ magas, 11″ széles. — A' képen olvasható: „Petrus Paulus S. Crux fecit. An. 15..„

61. Szent Jusztina zöld ágat tartva jobbjában, melljébe tőr szúrva. — Vászonra. 15″ magas, 11″ széles.

Santa Croce Péter Pál (Pietro Paolo di Santa Croce) 1591 táján élt, 's hihetőleg rokona volt Santa Croce Jeromos velenczei festésznek. Képei leginkább Padua város egyházaiban találtatnak, mellyek őt a' *velenczei* iskolához tartozottnak mutatják.

VERONESE (CAGLIARI) PÁL ISKOLÁJÁBÓL.

62. Maria a' kis Jézus és sz. Jánossal. Az alsó téren egy férfi-arczkép, hihetőleg a' művészé fiatal korában. — Fára. 14″ magas, 10″ széles.

Digitized by Google

BASAITI MARK.

63. Egy leány. — Fára. 17″ magas, 12″ széles.

Basaiti Mark (Marco Basaiti, Basarini, Baxaisi, Baxaiti) Friaulban született. Már 1510-ben Velenczében és Paduában dolgozott. Meghalt 1520-ban. — Bellini Jánosnak szerencsés vetélytársa volt. Velenczében számos műve találkozik, mellyek kellemesek, 's kivált szent képei ajtatosságra gerjesztők. — A' *velenczei* iskolához tartozik.

MAZZUOLI FERENCZ.

(Parmegianino.)

64. A' gyermek Jézus és keresztelő sz. János egymással társalganak. — Fára. 11″ magas, 16″ széles. — A' képen „Parmeginiano" név van irva.

Mazzuoli Ferencz (Francesco Mazzuoli, Mazzuolo, Mazzoli, Mazzola, il Mazzolino), melléknevén „il Parmegianino, Parmeggiano, Parmigianino, v. Parmesano" — Parmában született 1503. (1504.), 's meghalt Casalmaggiore városban, a' lombard-velenczei királyságban, 1540. Nagybátyjának, Mazzuoli Péter Hilariusnak tanitványa, — atyja, Fülöp, (melléknevén „dall' Erbette") pedig parmai festész volt. Mazzuoli Ferencz már gyermekségében rendkivüli festésztehetséget fejte-ki, 's 20. éves korában már kész festő volt. Ekkor Romába utazott, hol Rafael műveit tanulá, 's itt mondaték róla, hogy Rafael szelleme reá ment által. VII-dik Kelemen pápa kegyét is birta. — Romából Bolognába, innen Parmába, 's végre Casalmaggioreba ment, hol nyomorúságban mult-ki. Festvényei ritkák. A' *firenzei* iskolához tartozik.

Digitized by Google

LANZANI POLIDOR.

(Polidoro Veneziano)

65. A' szent család, sz. Rózával. — Fára. 18" magas, 25" széles.

Lanzani Polidor (Polidoro di Venezia, v. Veneziano) Velenczében született **1515.**, 's ugyan ott halt-meg **1565**-ben. Ticzian tanitványa volt. Leginkább Madonnákat és számos szent családot feste más egyéb szent képekkel együtt. — A' ***velenczei*** iskolához tartozott.

FARINATO PÁL.

66. Szent Katalin halálra kinoztatik. — Vászonra. 28" magas, 21" széles.

Farinato Pál (Paolo Farinato, v. Farinati), melléknevén „degli Uberti" — Giolfino Miklós és Badile Antal tanitványa — Veronában született **1522.**, 's ott is halt-meg ugyan azon egy napon hitesével **1606.** (**1604**, v. **1605**.) — Tanulá Ticzian 's Giorgione műveit is, mi által a' nagyszerű művészek sorába emelé magát. Nagy kedvét találá mint ügyes olaj- és fresco-festész az utonállási és ünnepélyes jelenetek festésében. Olasz országban nem sok festvénye van már, minthogy némellyek szerint leginkább spanyol országban foglalkozék az Escurial diszitésével. Történeti festész 's rézmetsző is volt, és a' ***velenczei*** iskolához tartozott.

Digitized by Google

SCHIAVONE ANDRÁS.

67. Maria, kisdedével. — Fára. 33′ magas, 28″ széles.

Schiavone (a' szláv) András (Andrea Schiavone, v. Schiavoni), melléknevén Medola, v. Medula (nem Medolla, v. Medulla), Ticzian tanitványa, egyszersmind rézmetsző, dalmát országi Sebenico városban született 1522., 's Velenczében halt-meg 1582-ben. Tanulmányul választá mestere művein kivül Parmeggiano (Mazzuoli) rézmetszvényeit és Giorgione képeit is. Rajzának pontossága ellen sokan kikelnek. Egyébiránt asszonyi képekben a' jellemeket csaknem utánozhatlanul festé, 's könnyűsége bámulatra méltó. Szorgalmas, de szegény művész volt, 's ebbeli pályájáról akkor ragadá-el a' halál, midőn Velenczében a' Mark-könyvtár termei festésében részt vön. Barátai saját költségükön temettették-el. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

CERQUOZZI MIHÁLY ANGYAL.

68. Népcsoportulat egy kandiszekrény körül. — Vászonra. 20′ magas, 19″ széles.

Cerquozzi Mihály Angyal (Michelangelo Cerquozzi), — melléknevén „Michelagnuolo dalle Battaglie, és Michel Angelo delle Bambocciate, v. della Marca" — 1606-ban (1602.) született Romában, 's ugyan ott halt-meg 1660. Tanitványa volt a' *romai* vagyis Rafael-iskolához tartozott Mozzo festésznek; későbben Laar Péter szeszélyes modorát követvén, különös kedvét találá a' nép életéből vett tréfás jelenetek festésében. Ritkán rajzolá-le előre festvényeit, 's olly élénk képzelő tehetséggel birt, hogy gyakran, csupán elbeszélés után, egész ütközetet 's hajótörést festett-le. Virág- és gyümölcsfestvényei is jók. — A' *romai* iskolához számittatik.

Digitized by Google

VAROTTARI SÁNDOR (PADOVANINO.)

69. Artemisia, Mausolus kariai király huga 's egyszersmind hitese, hévvel szeretett férje tetemeinek hamvait issza-meg. Előtte korona, hamuveder, és pohár látszik; hátul hihetőleg orvosa, koszorús fővel. — Vászonra. 30″ magas, 42″ széles.

70. Jelenet Ariosto „Orlando furioso“ költeményéből. Két nőszemély (Venus és Minerva) Amor szemeit beköti.

Varottari Sándor (Alessandro Varottari, v. Varotari) Paduában született 1590., 's ugyan ott halt-meg 1650. — Születése helyéről „il Padovanino“ nevet is viselt, 's atyjának Varottari Dariusnak volt tanitványa, kit azonban csak hamar fölülhaladott művészetében, miután Ticziant választá tanulmánya főtárgyaul. Arcz- és tájképfestő volt; Velenczében gyakran mulatott, 's a' *velenczei* iskolához tartozott. — Húga, *Klára* is jeles festésznő volt.

BARBIERI JÁNOS FERENCZ.

(Guercino da Cento.)

71. Szent Péter, kesergő helyzetben. — Fára. 22″ magas, 15″ széles.

Barbieri János Ferencz (Giovanni Francesco Barbieri), melléknevén (mivel jobb szemére kancsalitott) „il Guercino da Cento“ — Zanconi Pál, Cremonino kereszt. János és Gennari Bencze tanitványa — Centóban, Bologna mellett, született 1590., s meghalt Bolognában 1666. — A' *bolognai* vagy is Caracciak,

Digitized by Google

iskolájához soroztatik, holott inkább a' *ferrarathoz* tartoznék, mivel fiatal korában volt ugyan egy ideig Bolognában, de itt a' Caracciak iskolájába nem járt, hanem rövid idő mulva ismét Centóba, melly Ferrara vidékéhez tartozik, tért vissza. Később Bolognát több izben látogatá, valamint Velenczében 's Romában is (XV-ik Gergely pápa meghivására) több évig tartózkodék. Meghivatott franczia, angol és svéd országba is; Mantuában pedig a' herczeg őt lovaggá üté. — Guido Reni holta után Bolognába ment lakni. Fő- és alapizlése Caravaggióra mutat. Őt az olasz festészek bűvészének nevezik, mivel a' világosság 's árnyékot nagy ellentétben, de művészileg egybe olvasztva tudá kifejezni. Sztilje egyébiránt Carracci 's Caravaggio között ingadozik.

VECCHIA PÉTER.

72. Szent Ferencz, koponyát tartva kezében. — Fára. 18″ magas, 14″ széles.

73. Egy görög férjfi arczképe. — Vászonra. 32″ magas, 24″ széles.

Vecchia Péter (Pietro della Vecchia) Velenczében, mások szerint Vicenzában született **1605.**, 's ugyan ott halt-meg **1678.** — Tanitványa volt Varottari Sándornak, de inkább látszik Giorgione sztiljéhez hajolni. Félalakokat, történeti 's arczképeket igen szép szinadással festett. Nevét (mert családi vezetékneve más volt) onnan nyeré, mivel a' régi képek kijavitását igen jól tudá és szereté készíteni. — A' *velenczei* iskolához tartozott.

Digitized by Google

CARPIONI GYULA.

74. Árvizi jelenet. — Vászonra. 17″ magas, 23″ széles.

Carpioni Gyula (Giulio Carpioni, v. Carpione) — Varottari Sándor tanitványa — Velenczében született 1611., 's Veronában halt-meg 1674-ben. Többnyire csak kisebb nemű képeket készite, mellyeknek tárgyaik a' bacchanaliák, diadalmenetek, gyermektánczok 's több illyfélék voltak. Ezeknek javuk a' vicenzai 's velenczei palotákban találkozik. Templomok számára keveset dolgozott, mert nagyszerű tárgyakhoz vonzalma nem volt. Festvényei egyébiránt már ritkák 's kapósak. — Rézmetszéssel is foglalkozék. — A' *velenczei* iskolához tartozik. — Fija, *Carlo*, atyja művészetét űzte ugyan. de őt utól nem érte.

DOLCE KÁROLY.

75. Krisztus megáldja a' kenyeret és kelyhet. — Vászonra. 32″ magas, 26″ széles. — E' kép rézmetszvényben is megjelent.

Dolce Károly (Carlo Dolce, v. Dolci) — Vignoli Jakab tanitványa — Firenzében (Florencz) született 1616., 's ugyan ott halt-meg 1686-ban. A' *firenzei* iskola legjelesebb festészeinek egyike, többnyire szentirásbeli történetek és szerzetes életből vett tárgyak festésével foglalkozott, mellyeket kitünő szorgalommal, kellemes szinvegyitéssel készitvén, műveit kedvesek és nagybecsűkké tette. Különösen kedveltetnek kék palástba burkolt 's megalázást kifejező Madonnáji.

Digitized by Google

BELOTTO PÉTER.

76. Egy Parka az élet fonalát metszi-el. — Vászonra. 22″ magas, 18″ széles.

Belotto Péter (Pietro Belotto, v. Belloti, Bellotti) **1626**-ban (**1625.**) született Bolzanóban 's a' Garda-tó mellett Garignanóban halt-meg **1700**. — Tanitványa volt Ferrabosco Mihálynak Festett táj- és épitvényi képeket. Igen kitünteté magát régi mesterművek másolásával 's arczképfestéssel is. A' természetet hiven másolá, 's műveit rendkivüli pontossággal készité, melylyel a' nagy szorgalmon kivül legnagyobb szin-gyengédséget egyesite. **1668**-ban a' bajor herczegnél udvari festész volt. Tanitványa, az ucedoi spanyol herczeg, naponként saját asztaláról egy tál ételt adott, 's havonként **50**. dublont fizetett neki. — A' *velenczei* iskolához tartozik.

BALDI LÁZÁR.

77. Vértanúk halála. — Vászonra. 21″ magas, 19″ széles.

Baldi Lázár (Lazaro Baldi) Pistójában született **1624**., 's Romában halt-meg **1703**. Berrettini Péternek egyik legjelesebb tanitványa volt, 's igy a' *romai* vagyis Rafael-iskolához tartozott. Történeti festvényeket készite, 's rézmetsző is volt, valamint lovag-czimmel is dicsekvék.

Digitized by Google

GIORDANO LUKÁCS.

78. Kisded vértanúknak (apró szentek) haláluk. — Vászonra, 20″ magas, 27″ széles.

Giordano Lukács (Luca Giordano) történeti festész 's rézmetszö, melléknevén „Luca fa presto“ — Neápolban született **1632.**. 's ugyan ott halt-meg **1705**-ben. Tanitói voltak: saját atyja Antal, késöbben Ribera Giuseppe (József) és Berrettini Pietro (Péter) Romában. Innen Firenzébe, majd Velenczébe ment, hol Cagliari Pál képeit vevén tanulmányul, olly csalódásig tudá a' jeles művészek munkájit utánozni, hogy csaknem eredetieknek tartattak másolatai, 's ezért a' festők Proteusának nevezteték. Ellenben, miután őt atyja a' gyors dolgozásra szoktatá, és erre minduntalan e' szókkal „Luca fa presto! (Lukács dolgozz hamar!)“ ösztönzé, Lukácsunk csakugyan igen is hamar készité műveit, 's igy nem csuda, hogy azokban a' rajzpontosság és szigorú felfogás gyakran hiányzik. Igy a' neápoli Jesuiták temploma számára készitett sz. Xav. Ferencz képét, melly a' Japaniaknak e' Szent által kereszteltetésüket ábrázolja, **36.** óra alatt egészen bevégezte. E' sajátságánál fogva közönségesen a' „Luca fa presto“ — vagy még rövidebben „fa presto“ melléknév rajta száradt, és tömérdek sok képet vala képes készitени. Azonban sok jeles frescofestvényt készitett Romában, Firenzében, és Madridban, hol **13.** évig tartózkodék, 's az Escurial-palota és jelesen a' kir. palotai kápolna boltozatát remek művekkel ékesité; miért a' spanyol király II-ik Károlytól lovagi czimmel tisztelve 's gazdag jutalommal bocsáttaték vissza honába. — A' *neápoli* iskolához tartozott.

Digitized by Google

MULIER (MÓLYN) PÉTER.

(Tempesta)

79. Tengeri vész. — Vászonra. 13″ magas, 20″ széles.

Molyn Péter, más nevén Mulier, vagy — de Mulieribus — közönségesen „il Cavaliere Pietro Tempesta“ — Harlemben született **1636.** (**1637.**, **1643.**) 's Milanóban halt-meg **1701**, (**1704.**) — Első tanitója atyja, Molyn Péter, harlemi festész, ő maga nagy eszű, élénk és szerzésre kész képzeményű volt. Genuában, hova Velenczén 's Milanón keresztül jött, elfogatott, minthogy hitese megöletése felől gyanúba esett; de csak hamar szabadon bocsáttatott, 's igy hihetőleg a' gyanú alaptalan volt. Azon erély és igazság miatt, mellyet festvényeibe önte, mindenkor csudáltatott művészete. Leginkább tengeri jeleneteket, tengeri vészeket feste; innen mellékneve „Tempesta.“ Nagy tökélylyel készite tájképeket 's állatokat is, valamint ütközeteket. Bracciano herczeg lovaggá üté őt kevéssel holta előtt. — A' *németalföldi* iskolához tartozott ugyan, de mások az *ujabb olasz* iskolához sorozzák.

LAZZARINI GERGELY.

80. Maria, angyalok által tartatva a' fellegben; alatta hat szent. Vászonra. 28″ magas, 23″ széles.

81. József az egyptusi fogságban Farao király pohárnoka 's fősütömesterének álmát magyarázza. — Vászonra. 22″ magas, 32″ széles.

Lazzarini Gergely (Gregorio Lazzarini) Villanuovában Velencze mellett **1655**-ben született 's meghalt **1730.** (**1735. 1740.**) — Velenczében, hol Rosa Ferencznél tanult, nem sokára olly hires lön, hogy képes vala saját házában iskolát állitani, melly-

Digitized by Google

nek egyik növendéke Tiepolo volt. Némellyek őt Velencze Rafaelának nevezik. Miveltt művész levén, őt a' legtudósabb férfiak is becsülék. Leginkább kitünteté magát a' bacchanaliák festésében. — A' *velenczei* iskolához tartozott. — Huga, *Erzsébet*, hasonlag festésznő volt.

LETTERINI BERTALAN.

82. Krisztus a' Farizeussal, ki neki az adópénzt mutatja. — Vászonra. 36″ magas, 50″ széles.

83. Krisztus és Péter a' hallal. — Vászonra. 36″ magas, 50″ széles.

Letterini Bertalan (Bartolomeo Letterini, v. Litterini), Litterini Ágoston velenczei festész fija, Velenczében született **1669.**, 's meghalt hihetőleg **1727**-ben, minthogy ez év után működésének nyoma elenyészik. Az akkori kor legjobb művészeinek egyike, 's miként munkájiból kitünik, Ticziannak tisztelője volt, és az előkor legjobb művészeit tanulta. Velenczében és szigetein számos munkáji vannak, sőt bajor ország némelly egyházaiban is. Különösen vonzó érdekkel birnak Madonnáji, mellyeken csendes szűzi nyájasság ömlik-el. — Atyja, 's igy hihetőleg ő is, a' *velenczei* iskolához soroztatik. — Leánya, *Katalin*, hasonlag a' festészetet gyakorlá.

PIAZETTA JÁNOS.

84. Szent Peregrin, utazó bottal. — Vászonra. 16″ magas, 11″ széles.

Piazetta keresztelő János (Giovanni Battista Piazetta, v. Piazzetta) Velenczében született **1682.**, 's ugyan ott halt-meg

Digitized by Google

1754-ben. Első oktatást atyjától P. Jakabtól 's Molinaritól nyert. Bolognában a' Caracciak, később Guercino műveiket tanulá. Festvényeiben a' hanyagságról vádoltatik. Mellképeket, főket, 's különösen torzképeket szerete festeni. Szent képeiben ajtatosság uralkodik ugyan, de nemesség nem. Különben lassan dolgozott, 's gyakran 4—5-szer is változtatta ugyan azon egy képet. — A' *velenczei* iskolához tartozott ugyan, de a' Caracciak modorát szereté utánozni. Legjelesb tanitványainak egyike Tischbein.

DURANTE GYÖRGY, GRÓF.

85. Szelid baromfiak; pulyka, csirke, kakas. — Vászonra. 16 ' magas, 21 " széles.

Durante György gróf 's lovag született Bresciában 1683. meghalt Bellinzoneban 1755. — Virágokat 's madarakat legnagyobb pontossággal 's jeles öszveállitással festett. Művei ritkák, drágák, 's többnyire Bresciában láthatók. A' *milanói* iskolához tartozik.

TIEPOLO JÁNOS.

86. Krisztus ostoroztatása. — Vászonra. 40" magas, 60" széles.

Tiepolo keresztelő János (Giovanni Battista Tiepolo) Velenczében született 1692. (1693.), 's Madridban halt-meg 1769. (1770.) — Franceschini és Lazzarini Gergelynek tanitványa volt, 's a' *velenczei* iskolához tartozott. A' szép fők 's egyházi történeti képek által, mellyeket ügyesen feste, szerze magának leginkább nagy hirt 's nevet. 1761-ben Madridba hivatott, hól Mengs Ra-

Digitized by Google

faellal együtt dolgozott egy ideig. A' régi velenczei iskola növendékei között ő volt utósó, ki nagy nevet szerze magának.

ZUCCARELLI FERENCZ.

87. Velenczei történeti tájkép. — Szent Orseolo imádságba merülve. — Vászonra. 14″ magas, 17″ széles.

88. Velenczei történeti tájkép. — Szent Romuald és Gradenigo János a' földet ássák, szent Orseolo pedig imádkozik. Történet ideje: 978-ik év. — Vászonra. 14″ magas, 17″ széles.

Zuccarelli Ferencz (Francesco Zuccarelli, v. Zuccherelli) Toskána Pitigliano helységében született 1702., 's meghalt Firenzében 1788. — Tanitóji Paolo Arnese és Giovanni Maria Morandi voltak. Eleintén a' történeti, azután tájfestésnek szentelé magát. Első műveit Velenczében készité; 1761-ben Angliába utazott. Festvényein különös szépségüek az állatok, kivált kutyák és lovak. Személyei vidámok, tánczolók vagy éneklők. Rézmetszésben is gyakorlá magát. — Az ujabb *firenzei* iskolához tartozik.

MARIESCHI JAKAB.

89. Velenczei történeti ábrázolat. — A' megöletett IV-ik Pietro Candiani, velenczei doge, Macello terén Velenczében, 976-ik évben. — Vászonra 14″ magas, 17″ széles.

90. Velenczei történeti ábrázolat. — Gradenigo János, velenczei tanácsnok, sz. János terén Bragorában

Digitized by Google

alamizsnát oszt, hogy a' népet lecsillapitsa. 976-ik évben. — Vászonra. 14″ magas, 17″ széles.

Marieschi Jakab (Jacopo Marieschi), velenczei festész Marieschi Mihály fija, Velenczében született 1711., 's meghalt 1794-ben, 83. éves korában. Történeti 's épitvényi festész volt. Képeiben az alakok (figurák) némi dicséretet érdemlenek. E' tekintetben Vigentinivel vetélkedett. Festvényei a' velenczei képtárakban leginkább találkoznak. Művei, értékükre nézve, középszerüek. — A' *velenczei* iskolához tartozik.

SALVATOR ROSA szerint.

91. Tájkép kőszirtek, vizzel 's pihenő vadászokkal. — Vászonra. 24″ magas, 31″ széles.

Digitized by Google

PYRKER-KÉPTÁR

II-dik TERME.

Olasz, németalföldi, franczia, spanyol, német, és magyar művészek festvényeivel.

CANALE (CANALETTO) ANTAL.

92. Rialto-hid Velenczében. — Fára. 9″ magas, 4″ széles.

Canale Antal (Antonio Canal, v. Canale, Canaletto, Canaletti) — melléknevén „il Tonino“ — Canale Bernát szinházi festész fija, Velenczében született **1697.**, 's meghalt Londonban **1768.** — A' ***velenczei*** iskola jelesebb művészeinek egyike, leginkább tájfestvényekkel 's névszerint Velencze részeinek 's vidékének természethű lefestésével, valamint épületi rajzokkal szerze nagy hirt magának. Egy ideig Londonban is dolgozott, hol tájfestvényeivel sok pénzt kerese. Tiepolo ékesité tájképeit a' személyalakokkal, mellyek azoknak nagy becset szerzének. — Rézmetszéssel is foglalkozott. — Öcscse, ***Fabius,*** a' történeti festészetben lön nevezetes; unokaöcscse pedig és tanitványa, ***Bernát,*** (másként Bellotti), hasonlag a' tájfestésben.

Digitized by Google

BELLOTTI BERNÁT. (CANALETTO.)

93. Isola di Poveglia. — Fára. 5′ magas, 8″ széles.
94. St. Lazarro sziget. — Fára. 5″ magas, 8′ széles.
95. Tavi sz. Jakab szigete. — Fára. 5″ magas, 8″ szél.
96. Szent Lélek szigete. — Fára. 5″ magas, 8″ széles.
97. Lazaretto nuovo sziget. — Fára, 5″ magas, 8′ széles.
98. Sertona sziget. — Fára. 5″ magas, 8″ széles.
99. St. Seconda sziget. — Fára. 5″ magas, 8″ széles.
100. St. Elena sziget. — Fára. 5″ m. 8″ sz.
101. St. Andrea sziget. — Fára. 5″ m. 8″ sz.
102. La Madonna delle Grazie. — Fára. 5″ m. 8″ sz.
103. S. Francesco del Deserto sziget. — Fára. 5″ magas 8″ széles.
104. St. Christoforo di Murano sziget. — Fára. 5″ magas 8″ széles.
105. Maria rotonda, hajdan Pantheon, Romában. — Vászonra. 26′ magas, 45″ széles.

Bellotti vagy *Bellotto Bernát* (Bernardino Bellotti; mellék-nevén Canaletto, másként Benedetto di Canaletto), Canale Antal unokaöcsöse 's tanitványa, Velenczében született **1724**., 's Várs-óban halt-meg **1780**. Nemcsak jeles festész, hanem rézmetsző is volt. Német országban Bellotti gróf név alatt ismeretes. — Megjárta Romát, Veronát, Bresciát, Milanót, Dresdát, 's ez utób-biban az ujan megnyitott akademia tagává lön **1764**-ben. A' szász és bajor királyok nagy számmal birják műveit. Mulatott egy ideig Bécsben is, hol a' város több részét lefesté. Volt London-ban is, hol művei nagy tetszésben részesültek. — Canale Antal

Digitized by Google

festésmódjához hű maradván, legörömestebb tájképeket 's kivált olasz vidékeket feste. Műveit azonban futólagos munka jellemzi, de csupán az árnyék miatt nem mindenkor dicsérhetők: mindazáltal közömbös tárgyaknak is meglepő 's bájos igazságot tuda szerezni ecsetével.

APPIANI ANDRÁS.

106 Szent János evangelista. — Fára. 9″ magas, 7″ széles. — A' művésznek, ki többnyire csak frescofestő volt, ezen olajfestvénye a' legnagyobb ritkaságok közé tartozik, minthogy olajban keveset feste; mit az is eléggé bizonyit, hogy Appiani olajfestvényét a' bécsi, müncheni, 's dresdai udvari nagy képtárak sem birják.

Appiani András (Andrea Appiani) — kit Grácziák festészének neveztek — Milanóban (mások szerint Bofizióban, a' milanoi tartomány-kerületben) született **1754.** (1750. 1764.) régi nemes de szegény családból. Gyermekkorától nagy hajlandósága volt a' festőművészethez, de ezt pénz szüke miatt kényelmes úton megtanulni képtelen levén, miután Giudei lovagtól a' rajzművészet elemeiben némi oktatást nyert, szobadiszfestők mellé állott szolgálatba, 's ezekkel városról városra vándorlott, hogy élelmét kereshesse. Megfordult Parma, Bologna, Firenze városokban; különösen Romát három izben látógatá, 's mindenütt használá az alkalmat a' jeles festvények tanulására, Romában pedig különösen arra, hogy Rafaelnak ottani remek fresco-festvényei titkait, mellyek Rafaellal együtt sirba vitettek, kifürkészhesse; és olly szerencsés is lön, hogy azokat habár egészen fel nem fedezte is,

Digitized by Google

legalább nagyobb részt felfogni képessé lett. Igy történt, hogy Appiani az akkoriban élt olasz fresco-festőket e' nemben fölülhaladván, nagy hirbe jött. Mint illyen készité Milanóban a' Sta Maria di S. Celso egyház kúpmennyezete, nem különben Monzában (1798.) a' milanói kormányzó Ferdinand császári királyi főherczeg falusi palotájában, 's a' milanoi királyi palotában a' fal- 's mennyezet-festvényeket, különösen pedig Napoleon apotheosisát (istenités), allegoriákat Napoleon életéből a' milanoi kir. palotában, Apollót 's Múzsákat a' Bonaparte-villában. Napoleon őt udvari festészévé, az olasz országi tudományok 's művészetek intézete tagává nevezvén-ki, a' becsület- és vas-korona rendével diszité, sőt évpénzzel is ellátá, mellyet később a' kormány változásakor elveszte. E' jeles művészt 1813-ban szélütés érte, midőn a' milanoi kir. palotában dolgozott. 1817-ki (1818.) Nov. 8-kán vagyontalanul hagyá hátra számos családját. — A' *milanoi* ujabb iskolához tartozott.

BRUSAFERRO JEROMOS.

107. Szent Mihály. — Palakőre. 10″ magas, 7″ szélcs.

Brusaferro Jeromos (Girolamo Brusafero, v. Brusaferro) velenczei festész 1753. tájban diszlett 's meghalt 1760. Tanitványa volt Bambini Miklósnak, de Ricci sztiljét is utánzá. Rendkivüli ügyességig képzé-ki magát, habár szinadása ellen kifogások is tétetnek; azonban a' világosság és árnyék felosztásához jól értett. Festvényeivel paloták 's egyházakat ékesite. — A' *velenczei* iskolához tartozik.

Digitized by Google

FIDANZA FERENCZ.

108. Tengerparti ködös tájkép világitó toronynyal, hajóval, foglalatos emberekkel. — Vászonra. 22″ magas, 35″ széles. — A' kép alján F. F. betűk láthatók.

109. Téli tájkép. Malom egy kőszirtes hegy oldalán — Vászonra. 22″ magas, 35″ széles. — A' kép alján „F. F. Milano 1808.“ olvasható.

Fidanza Ferencz (Francesco Fidanza) — a' Citta di Castellóban előkelő családból eredett Fidanza Fülöp festésznek fija, a' *lombard-milanoi* ujabb iskola egyik legjelesebb tájfestésze — La Croix festőművész tanitványa, folyó századunk elején Parisban az ott egybehalmozott műkincseket szorgalmasan tanulá, 's honába viszszatérvén a' divat kedveltt tájfestésze lön. Sok képet feste, mellyeknek némellyike Sommariva gróf Como-tó-melléki falusi jószágán látható. Jenő, akkorában olasz országi alkirály is sok munkával bizá-meg, névszerint olasz ország tengeri kikötő helyeinek lefestésükkel, mellyek közől több példány a' milanoi Brerában őriztetik. — A' jeles tehetségű művész 70. éves korában halt-meg Milanóban 1819.

CHILONE F.

110. Szent Mark tere Velenczében. — Vászonra. 18″ magas, 24″ széles. — A' kép alján olvasható: „Chilone F.“

111. Nagy csatorna „della Salute“ egyházzal Velenczében. — Vászonra. 18″ magas, 24″ széles. — A' kép alján olvasható: „Chilone F.“

Digitized by Google

Chilone F. felől bővebb tudósitásunk nincsen. A' kép fris állapotja ujabb korra, a' modor *ujabb velenczei* iskolára mutat. A' fennebbi képeken levő irásból nem tudhatni, valljon az F. betü a' művész keresztnevét jelenti-e, vagy a' szokott FECIT szónak kezdőbetüjét.

SCHÖN MÁRTON. (SCHONGAUER.)

112. Krisztus felfeszittetése a' kalvaria-hegyen. — Krisztusnak eczetbe mártott szivacs nyujtatik. — Fára. 17″ magas, 13″ széles.

Schön Márton (másként: Schoen, Hübsch, der schöne Martin, Schongauer, Schöngauer, Schongawer, Calenbach, — az olaszoknál Martino Tedesco, Martino d' Anversa, Bonmartino) Ulmban, mások szerint Colmar, vagy Culmbachban született 1420 (1499.), 's meghalt ugyan Colmárban 1486. (1499.) Ezen évszámok azonban egészen bizonyosoknak még nem tartatnak. — A' rézmetszést Rust Lupertnál tanulá, a' festést későbben németalföldön Antwerpben Eyck iskolájában. Egyike volt a' legjelesebb német festészeknek, ki a' felső-német országi festőművészetnek egészen uj fordulatot adott. Művei igen számosak, 's Europa képtáraiban csaknem mindenütt láthatók. — Az *ó-német* iskolához tartozik.

WOHLGEMUTH MIHÁLY.

113. Boldogságos szűz. — Fára. 22″ magas, 16″ széles.
114. Szent Péter a' tömlöczben. — Fára. 24″ magas, 18″ széles.

Digitized by Google

Wohlgemuth Mihály (Wolgemut, Wolgemutt) Nürnbergben született 1434., 's ugyan ott halt-meg 1519-ben. A' nürnbergi legrégibb festők 's fametszők egyike, Dürer Albert tanitója. Többnyire bibliai tárgyak festésével foglalkozott. Munkájit a' természetesség jellemzi, azonban rajzfinomtalansága és szinadásának szárazsága ellen sokan kifogást tesznek. Egyébiránt időkorának egyik leghiresebb művésze volt, 's az *ó-német* iskolához tartozott.

DÜRER ALBERT.

115. Krisztus, Pilátus előtt. — Vászonra. 31″ magas, 27″ széles. — Pilátus övén látható a' festő névjegye AD és 1490. évszám; Krisztus jobb keze mutató ujjának körmén pedig egy arczkép szemlélhető, melly a' kép eredetiségének bizonyitványa. — E' kép a' művész első munkájinak egyike, mellyet Velenczében mulatása alatt feste. Az hajdan a' velenczei herczegi palota kápolnájának tulajdona volt; innen azonban idővel eltünt, 's helyébe másolata jutott, mellyen a' körmön levő arczkép nincsen. Az eredeti egy öreg kanonok birtokába került felső olasz országban, kitől végrendelete következtében Pyrker N. J. patriarcha-érsek öröklé.

116. Krisztus a' fogházban. — Fára. 30″ magas, 24″ széles. — Dürer legkésőbbi 's legtökélyesb műveinek egyike.

Dürer Albert (Albrecht Dürer) — Wohlgemuth Mihály tanitványa 's a' *felső ó-német* iskola főnöke, egyszersmind réz- és mintametsző, iró, és más egyéb művészetekben is, p. o. szobrászatban, épitőművészetben járatos — Nürnbergben 1470. (1471.)

Digitized by Google

's ugyan ott halt-meg 1528-ban. Atyja, szintén Albert, aranymives volt Gyulán, Békes vármegyében; onnan 1455. Nürnbergbe jött, és itt hitesétől Haller Borbálától, Haller Jeromos nürnbergi aranymivesnek Öllinger családból Sopronban született hitesével nemzett leányától, 18. gyermek atyja lön, kiknek harmadik szülöttje volt Albert művészünk. Ezt eleintén atyja az aranymives mesterségre szoritá, mire azonban az ifjúnak kedve nem levén, atyja megegyezésével a' festészetnek szentelé magát. Albert azon évszakban élt, midőn német és olasz országban a' művészetek virágzának. Megjárta tehát a' nevezett országokon kivül Hollandiát is, 's a' festészetben magas fokig tökélyesedvén, nagy hirt szerze magának annyira, hogy őt I-ső Miksa császár (kitől nemességre emelteték) 's V-ik Károly is udvari festészüknek nevezék-ki, sőt I-ső Ferdinand magyar király is készittetett általa festvényeket. Tiszta 's pontos rajz, a' természet hű utánzása különösen jellemzik festvényeit. Gyenge oldalának tulajdonitják némellyek, hogy a' természetből választott példányképeknél finomabb izlés hiányát árulja-el, 's festvényeiben gyakran a' legocsmányabb emberi arczokat szeretè használni. — A' háladatos Németek 1828-ki april 7-kén (halála százados innepén) Nürnbergben emlékszobrot emeltek neki.

GRIMMER JAKAB.

117. Tájkép. A' tél. — Fára. 13″ magas, 22″ széles. — A' képen olvasható: „J. Grimmer fecit 1525.“

118. Tájkép. A' tavasz. — Fára. 13′ magas, 22″ széles.

119. Tájkép. A' nyár. — Fára. 13″ magas, 22″ széles.

120. Tájkép. Az ősz. — Fára. 13″ magas, 22′ széles.

Digitized by Google

Grimmer Jakab **1546.** tájban élt, 's ekkor az antwerpi akademiának taga volt. Művei (többnyire Antwerp vidékeit ábrázoló tájfestvények) nagyon ritkák; mivel a' pórháború kiütésekor elvesztek. Cock Mátyás antwerpi és Queeborn Keresztély amsterdami festészeknél tanult. Grimmer a' maga korában hires tájfestész volt; kivált levegő és távulságok festésében jeleskedett. A' fák és épületek rajzait is dicséretesen készité. — A' *németalföldi* iskolához tartozott.

Idősb HOLBEIN JÁNOS.

121. Idősb Holbein János arczképe. — Vászonra. 18″ magas, 14″ széles. — A' képen **1503.** évszám látható.

Idősb *Holbein János* Augsburgban született **1450.**, hol még **1505**-ben élt; halála esztendeje nem tudatik, valamint élettörténete sem. Élete végső éveiben Baselba hivaték, hol fijával, Jánossal, falfestvényekkel diszité azon uj városházat, mellyhez csak **1504**-ben tétettek az előkészületek, és az épités csak négy év mulva kezdetett-meg. Az öreg Holbein alakjai 's fejei jól festvék, de közönségesek 's igazság és nemes kifejezés nélküliek, zavaros szinadással birók. — Testvérei, *Zsigmond* és *Ambrus* is augsburgi festészek voltak, 's valamennyin az *ó-német* iskolához tartoztak. — Emlitett fija, az ifjabb Holbein János, ki szintén Augsburgban született **1498.** 's dögmirigyből halt-meg Londonban **1554.**, atyját fölülhaladá hirre nézve egyike levén a' legjelesebb német festészeknek.

Digitized by Google

Idősb HOLBEIN JÁNOS iskolájából.

122. Szűz Maria. — Fára. 13″ magas, 11″ széles.
123. Nőarczkép. — Fára. 12″ magas, 11″ széles.

Idősb PORBUS FERENCZ.

124. Ajtatoskodó család. — Fára. 34″ magas, 24″ szél.
125. Gyermekek kereszteltetése és egy férjfi. — Fára. 34″ magas, 24″ széles.
E' festvények romladozott állapotban volt több kép részeiből vannak öszveállitva.

Idősb *Porbus* (Pourbus) *Ferencz* — atyjának, ifjabb Porbus Péternek és Floris Ferencznek tanitványa — Brügge városban született 1540., 's Antwerpben halt-meg 1580-ban. Jelesen feste történeti, állat- és tájképeket. Műveit most is igen becsülik, 's a' legelőkelőbb képtárakban őrzik. Antwerpben dolgozott folyvást, 's olasz országba soha se ment. — A' *flandriai* iskolához tartozik.

CRANACH MIHÁLY.

126. Judith; jobbjában kardot, baljában Holofernes fejét hajánál tartva. — Fára. 11″ magas, 9″ széles. — A' képen olvasható: IVDIT. — HOLOFERNIS. — M. C. — MDXXX.

Cranach (Kranach) *Mihály*, valódi nevén Müller, mások szerint Sunder, bajor országi Cranach városban, hol leginkább kártyafestéssel keresé élelmét, 1471—1530. között élt. Atyja volt a' hires Cranach Lukácsnak, 's az *ó-német* iskolához tartozott.

Digitized by Google

GELDORP (GUALDORP) GYÖRGY.

127. Férfi-mellkép. — Fára. 19″ magas, 15″ széles. — A' festvényen egy czimer látható és ezen irat: „Anno 1605. G. G. F.

128. Asszonyi mellkép. — Fára. 19″ magas, 16″ széles. A' festvényen: „G. G. F. Aᵑ. 1613.“ monogram olvasható.

Némellyek e' két festvényt II-dik Fülöp spanyol és német alföldi király, 's egyik hitese arczképének tartják.

Geldorp György (Gualdorp Gortzius, v. Gorzius) történeti és arczképfestész, Löwen városban született **1553**, 's meghalt Köllnben **1618**. (**1616**.), hol Terranova herczeg szolgálatában levén, ennek számára festett. Tanitványa volt idősb Frank Ferencz és idősb Porbus Ferencznek. Festvényeit igen gyengéd modorban készité, különösen az asszonyi képeket. — A' *német-alföldi* iskolához tartozott.

SCHWARZ KRISTÓF.

129. Krisztus ostoroztatása. — Vászonra. 45″ magas, 34″ széles. — Rézre is van metszve.

Schwarz Kristóf, Ticzian tanitványa, Ingolstadtban (bajor ország) született **1550**., 's meghalt Münchenben **1594**. (**1597**.), hol udvari festész volt. Ticzianon kivül Tintorettót is követé. A' goth izléstől elállani nem akart. Romai történetképei 's egyházi művei jelesek, 's őt a' legnagyobb művészek sorába helyeztetik. Különös szorgalommal készité a' lábakat 's kezeket. — Az *ó-német* iskolához soroztatik.

Digitized by Google

RUBENS PÉTER PÁL.

130. Nagy Sándor Apellesnek visszaadja kedvesét. — Vászonra. 39′ magas, 27″ széles. — A' festő nevének főbetűji 's az évszám olvashatók a' képen: „P. P. R. fec. 1629.“

Rubens Péter Pál, a' leghiresebb festőművészek egyike, Köllnben született 1577-ki junius 28-án, hova atyja, különben törvénytanár 's antwerpi ügyvéd, a' belga nyugtalanságok miatt költözött. Fijának festészet iránti hajlamai már gyermekségében kitünőleg mutatkoztak, 's igy nem csuda, ha jeles tanitóji Verhaegt Tivador, Oort Ádám, és Veen Otto kezei alatt bámulatosan haladt elő kifejlése. Már 23. éves korában (1600. maj. 9.) Velenczébe, innen Mantuába utazván, Gonzaga Vincze mantuai herczegnél, mint apród, szolgálatba lépett, 's későbben mint e' herczegnek tisztviselője megjárta spanyol és olasz ország főbb városait, jelesen Velenczét, Romát, Genuát, Madridot. Hét év mulva viszszatért Flandriába, hol őt Albert főherczeg meghiván udvarához, művészünk Antwerp városban telepedék-meg, 's itt elsőbben Brant Isabella, majd Forman Ilonával kelt házasságra. Itt veté-meg nagy hirének alapját, kivált miután 1625-ben Medicis Maria franczia királyné udvari képtárát Parisban 24. jeles festvénynyel diszité. — 1628-ban Isabella infansné rendeletéből diplomaticai követségben járt Madridban, 1630-ban pedig Londonban, hol a' reá bizott ügyeket kedvezőleg végezvén, IV-ik Fülöp spanyol király által lovaggá 's belga ország statustanácsa titoknokává nevezteték-ki. — Művészeti munkásságával azonban mint kormánytiszt sem hagyott-fel, mig a' halál 1640-ki majus 30-kán élete 63-ik évében, ugyan Antwerp városban, véget vete földi jeles pályájának. — Műveiben

Digitized by Google

leginkább a' természetet vevé mintaul; egyébiránt a' *flandriai* iskolához tartozott, 's alapitója lön a' szelleme szerint dolgozott ***Rubens-iskolának***. Honosai őt flandriai Rafaelnak nevezék. — Számos festvényeit birják, mint meg annyi kincseket, a' bécsi, müncheni dresdai és kasszeli képtárak. Jeles képgyüjteményét még éltében adá-el Buckingham herczegnek tiz ezer font sterlingen (**100** ezer frt. ezüstben). Midőn az antwerpi Jesuiták egyháza számára sz. Ignácz csudájit a' még most is ereklye gyanánt őrzött szerződés szerint egy hónap alatt festé, Rubensnek naponként, e' munka elkészülteig, száz forintot fizettek. Mennyire becsülték képeit, melylyekkel a' belga országi csaknem minden szentegyház 's jelesebb család bir, bizonyithatja az is, hogy Maria Therézia csász. 's királyné **1774**-ben három Rubens-festvény megvásárlása végett teljes hatalommal ruházá-fel Rosa Józsefet, a' bécsi cs. k. képcsarnok akkori igazgatóját, ki Antwerpbe utazván, itt a' három képet **18,000**. ezüst forinton vevé-meg a' nagy fejdelemnő számára.

Idősb TENIERS DÁVID.

131. Remete szent Antal kisértetése. — Bádogra. **11''** magas, **18''** széles.

132. Remete szent Antal kisértetése. — Bádogra. **11''** magas, **18''** széles.

Idősb ***Teniers Dávid*** Amsterdamban született **1582.** 's meghalt Antwerpben **1649**. Tanitványa volt Rubens Péter Pál és Elzheimer Ádámnak. Romában tiz évet tölte, 's nagy kedvét lelé a' tréfák, furcsaságok, falusi jelenetek, paraszt lakodalmak, bucsúlakomák 's innepek festésében. Készitett történeti 's tájfestvényeket is, 's többnyire fára vagy rézre festett. A' *flandriai* iskolához tar-

Digitized by Google

tozott. — *Dávid* nevű fija 's tanitványa őt a' művészetben fölülhaladá.

VELASQUEZ de SILVA.

133. Boldogságos Szűz. — Vászonra. 31″ magas, 24″ széles.

Velasquez de *Silva*, tulajdonképp' Don Diego Rodriguez de Silva y Velasquez, Szevillában született **1594**-ben (**1599**.), 's meghalt Madridban **1660**. — Tanitványa volt idősb Herrera Ferencz és Pacheco Ferencznek. Szülői tehetős családból származván, fijoknak annyival könnyebb lön spanyol ország fővárosában IV-ik Fülöp király udvari festészévé választatni, ki őt nemcsak minden utazásán magával vitte, hanem Romába is küldé nagyobb tapasztalás szerzése végett, sőt az onnan másfél év mulva visszatértt művészt udvari marsallá nevezvén-ki, sz. Jakab lovagrendével is diszité. — Velasquez műveit, mellyeket **66**. évig terjedt életében készite, csaknem minden nagyobb képcsarnokban találhatni, de különösen a' spanyol országi nagy paloták 's a' madridi egyházakban. — Jeles tehetségeinél fogva **2**-dik Caravaggiónak is neveztetett. — A' *spanyol* iskolához tartozik.

MURILLO BERTALAN ISTVÁN.

134. Páduai szent Antal. — Vászonra. 15″ magas, 12″ széles.

Murillo Bertalan István (Don Bartolome Estévan, v. Bartolomeo Esteban Murillo), Juan de Castillo szevillai festész és művészünk nagybátyja, majd később Pedro de Moya és Velasquez de Silva festészeknek tanitványuk, Pillasban Szevilla mellett (mások szerint Sze-

Digitized by Google

villában) született **1618**. (1613.) 's meghalt Szevillában **1682**. — Szülői szegények levén, 's az ifjúban nagy hajlandoság mutatkozván a' festészethez, nagybátyja Castillo János szevillai festész vevé őt magához első oktatásra. E' tanitója azonban nem sokára Cadixba költözvén, 's a' fiatal művész magára hagyatván, élelmét hamar készithető és könnyen pénzzé tehető festvényekkel keresé. Később Moya Péter, a' hires Vandyk festész tanitványa, Szevillán keresztül utazván, magával hozá több remek festők műveit, mellyeket Murillo látván 's jelességök által elragadtatva, kedves tanulmánya tárgyaiul választa. Folytonos vágya levén olasz országba utazni, azon csekély pénzzel, mellyet szorgalmas munkája után félretehetett, elhagyá Szevillát 's **1643**. Madridba jutván, megismerkedék Velasquez udvari festészszel, ki az ifjúnak lángeszét, de szegénységet is tapasztalván, őt Madridban marasztalá, 's alkalmat szerze neki az Escurialban létező legjelesebb festészek műveivel megismerkedésre. Murillo itt három évig tartott mulatása után visszatért Szevillába, honnan sok jeles festvényei elkészitésük után Cadixba hivatott-meg, hogy ott a' kapuczinusok templomában egy nagy oltárképet fessen. Csaknem készen volt már a' művész e' munkájával, midőn az állásról leesvén, halálosan megsérült, 's visszamenvén Szevillába, nem sokára barátjának, Don Pedro Nunnez de Villaviceniónak karai között meg is halt, több gyermeket és szép vagyont hagyva maga után. — Művei Szevilla és Cadix városokban, spanyol ország alsó vidékein igen számosan, ugy az europai nagyobb képcsarnokokban is találtatnak. Murillo egyébiránt szeretetre méltó ember 's nyájas tanitó volt. Közbenjárására Szevillában rajz-akademia nyittatott-meg **1660**-ban, mellynek első előjárójává tették. Jelessége felől egyhangúlag megegyeznek a' műismerők. — A' *spanyol* iskolához tartozik.

Digitized by Google

VOUET SIMON.

135. Mythologiai darab a' mesés ősvilágból. — Diana lándsával ellátva és társnője a' vadászaton, pihenő helyzetben. — Fára. 10″ magas, 7″ széles.

Vouet (Vouvet) *Simon*, atyjának Vouet Lőrincznek tanitványa, Parisban született **1582.**, 's meghalt ugyan ott **1641**-ben. Megfordult angol és török országban, Velenczében 's Romában, honnan XIII-dik Lajos király által vissza hivatván honába, itt egy uj iskolát alapita; 's udvari festészszé neveztetvén-ki, magát a' királyt is oktatá a' pasztellfestésre. — Romában léte alatt VIII-dik Orbán pápának nagy kegyében állván 's a' Romaiaktól átalán tiszteltetve, az ottani Szent Lukács-akademiának igazgatója volt, 's Vezzo Virginia jeles művésznőt vevé hitesül. Romától **1627**-ben csak igen nehezen tuda elválni. A' franczia festőművészet magvát ő hinté-el, valamint is ő mutatá-meg a' Francziáknak, miként kell a' festvényekben érzést kifejteni. Főtörekvése volt Veronese Pált a' szinadásban, Rafaelt a' rajztökélyben, 's Caravaggiót a' világosság pontos eltalálásában utólérni. A' francziák nagy tisztelettel viseltetvén iránta, őt (miként tanitványát is Le Sueur Eustachot) franczia Rafaelnak nevezék, 's mint a' *franczia* iskolának ősét nagy pompával temették-el.

HONTHORST GELLÉRT.

136. A' szent család futása Egyptusba. — Vászonra. 28″ magas, 22″ széles. — A' festvényen „*G.* MP. fec. **1649.**“ monogram olvasható.

Honthorst Gellért (az olaszoknál „Gherardo dalle Notti“ és „dal Titi“ — a' németeknél Gerhard Honthorst) Utrechtben

Digitized by Google

született **1592.**, 's meghalt Grafenhaagban **1618.** Tanitványa volt Blömärt (Bloemaert) Ábrahám és Baalen Henriknek, 's a' *hollandi-Rembrandt* iskolához tartozott. — Romában léte alatt nyeré olasz melléknevét, mivel éji festvényeket szerete és mesterül tuda készitni. Itt nagy hirre kapván, I-ső Károly őt angol országba hivá-meg, hova tanitványa Sandrart J. kiséretében el is ment. Miután Londonban sok jeles képet feste, visszatért hazájába, hol később az oraniai herczeg udvari festészévé neveztetett.

GOYEN JÁNOS.

(Peters Bonaventura.)

137. Tengeri tájkép. — Fára. **14″** magas, **21″** széles.

Goyen János (Jan van der Goyen) született Leydában **1596.** meghalt Haagban **1656.** (**1664**). — Goyen József műkedvelőnek fija volt, és Schilperoort Konrád, Claes Izsák, Man János, Gerritz Vilmos's Velde Esaiásnak tanitványa. Egy ideig franczia országban képezé magát, 's leginkább tájfestéssel, de rézmetszéssel is foglalkozék. Bizonyos ideig valamelly kék festéket használt festésében, melly nem volt tartós, 's műveit egyhangúkká (monoton) tevé. — A' *hollandi* iskolához tartozott.

HÖCK JÁNOS.

138. Szent család. — Fára. **19″** magas, **16″** széles. — A' festvényen olvasható a' művész neve 's **1612.** évszám.

Höck János (Jan van der Hoeck) Antwerpben született **1600.** (**1659.**) — Tanitványa volt Rubensnek, kihez igen közel áll mű-

Digitized by Google

vészi tekintetben. Romában végezvén műtanulmányait, II-dik Ferdinand császár udvarába jutott, honnan ismét hazájába tért vissza. Arczképei olly áron kelnek, mint Van Dyk művei. — A' *flandriai-Rubens* – iskolához tartozott.

GELÉE CLAUDIUS (CLAUDE LORRAIN).

139. Tájkép állatokkal, emberek 's vizzel. — Vászonra. 10″ magas, 14″ széles.

140. Tájkép romokkal, hiddal, emberekkel. — Vászonra. 10″ magas, 14″ széles.

E' két képet Pyrker J. L. patriarcha-érsek egy kivándorlott franczia gróftól vásárlotta, ki sokáig lakván Triesztben, végre a' szükségtől nyomatva, butorait is kénytelen volt eladni. — Műértők e' két képet négy ezer ezüst forintra becsülék.

Gelée vagy Gellée *Claudius* (másként Claude le Lorrain), Gelée Péter egy kisvárosi szegény pástétomsütő fija, 's Tassi Ágoston és Brill Pál tanitványa, Lotharingiában (Lorraine) Toul melletti Champagne várban született 1600-ban. Szegénységben élt szülői őt, minthogy más valamihez hajlandóságot nem mutatott, zsemlyesütő inasnak adták. Később nehány flandriai művészszel Romába utazván, itt Tassi Ágoston festőművésznél szakácsnak 's festéktörőnek állott-be. Később kedvet mutatván a' festészethez, gazdájától oktatást vön, 's olly hires művész vált belőle, hogy őt a' tájfestésben még eddig senki sem multa fölül. Festvényeinek eredeti példányai olly ritkák, hogy némelly leggazdagabb képcsarnokokban is hiányzanak. — 36-dik évében még pecsenyesütő és festékdörzsölő volt; 10. esztendő után azonban

Digitized by Google

már Bentivoglio bibornok barátja 's VIII-ik Orbán pápa kedvencze, sőt az europai aristokratiának legdivatosb festésze lön. 'S ő e' kedvező körülményt jól tudá hasznára fordítni, ugy, hogy képtárába csak a' leggazdagabb uraságok és legtekintélyesb statusférfiakat bocsátá, sőt festvényeit is csak ezeknek adá-el iszonyú áron. — Művészeti tökélyére csupán szakadatlan fáradozás és folytonos tanulmány által emelkedék. Volt Münchenben is, hol a' fejdelmi udvar számára festvén, Harlachingban, valamint Roma körében is a' Janiculus lejtőjén, mezei lakot (Villa) épite magának. — Rómában halt-meg **1652.**, mások szerint **1678.**, vagy **1682**-ben. — A' *franczia* iskolához tartozik.

BROUWER ADORJÁN.

141. Dőzs-szobában vigadozó két férjfi. — Fára. 9″ magas 7″ széles.

Brouwer Adorján (másként Brauwer, Brauer, Brawer, Brower Adriaen, vagy Adrien) Harlemben született **1608.**, mások szerint Flandria tartomány Oudenarde városában, hol atyja szőnyegfestő volt, anyja pedig hímzett sipkákkal kereskedvén, ennek számára fija már gyermekkorában madarak 's virágokat festett, hogy azokat anyja a' sipkákra himezhesse. Festészeti hajlama feltünvén Hals Ferencz harlemi hires festő előtt, ez a' fiatal embert magához vivé, kinél csak hamar helyes munkákat készite, mellyeket gazdája jó pénzen eladván, abból nemcsak semmit sem juttatott a' szegény munkás tanitványnak, hanem azon fölül igen nagy szorultságban és roszul táplálva hagyá őt sinleni; minek következtében Brouwer, leginkább tanulótársa Ostade Adorján tanácsára, Amsterdamba szökött, hol bő jövedelme volt ugyan, de

Digitized by Google

de azt a' csapszékekben el is tékozlá. Művészi büszkesége annyira ment, hogy festvényeit inkább elégette, hogysem az általa kiszabott dijon alól valakinek oda engedte volna. Festvényei tárgyait többnyire az aljas dőzsölő néposztály életéből kölcsönzé; mert ő is többnyire a' pórnép között és korcsmákban tartózkodék. — Midőn a' hollandi háború alatt Antwerpbe ment, 's itt kémnek tartatván elfogatott, Aremberg herczeg vevé pártfogása alá; azután Rubens festőművész őt a' fogságból kiszabaditván, maga házába vevé 's élelemmel ellátá; de nyugtalan kicsapongó élethez vonzatva, attól is megszökött, 's Craesbeke nevű zsemlyesütő házába vonult, kit a' festészetre tanitott. Rövid idő mulva e' házból is távozni kénytelenittetvén fajtalan életmódja miatt, Parisba utazott, honnan azonban hamar visszatért Antwerpbe, hol **1640**-ben, élete **32**-dik évében meghalt, 's Rubens költségén temettetett-el, ki maga nemében kitünő tehetségeit nagyra becsülte. — Brouwer egyébiránt a' ***hollandi-Rembrandt***-iskolához tartozott.

LAAR PÉTER. (BAMBOCCIO.)

142. Tájkép pihenő utasokkal. — Vászonra. **18''** magas, **24''** széles.

Laar Péter (Peter van der Laar, v. Laer), melléknevén „il Bamboccio" — Laaren nevű hollandi faluban született **1613**. Életének öngyilkosság vete véget Harlemban **1675**. (**1673**.) — Tanitványa volt Campo Jánosnak (Giovanni del Campo), 's több jeles festők, mint Poussin, Claude Lorrain és Sandrart, barátságukkal dicsekvék. Melléknevét a' Romaiak, kiknél **16**. évig tartózkodék, adák neki, hihetőleg nem annyira idomtalan külseje, mint azon tréfás jelenetek 's bohóságokért (bambocciadok), bo-

Digitized by Google

rozók, haramiák, vásárterek, álarczosok lefestéseért, mellyeket leginkább szerete művei tárgyaiul választani. Rendkivüli emlékező tehetségénél fogva a' mit hosszas idő előtt's bár csak egyszer is látott, igen hiven letudta festeni. Rézmetsző, jeles hegedűs, 's valamint ifjabb korában feltünőleg vig és életvidor, ugy élte vége felé búskomoly volt. Minthogy tréfás festvényei jól keltek, a' komoly nembeli festészek irigyeivé váltak, 's a' Laar bohóságait vásárlóknak könnyelműségük ellen nagyon panaszkodtak; mert ez által a' nemesb izlés megkedveltetését 's terjedését gátolva véltek. — Laar Péter egyébiránt a' *németalföldi* iskolához tartozott.

WOUWERMANNS FÜLÖP.

143. Tájkép, kovács-műhely előtt patkolás végett álló lovakkal. — Vászonra. 14″ magas, 18″ széles.

144. Tájkép, lovaikat itató utasokkal. — Vászonra. 14″ magas, 18′ széles.

Wouwermanns (Wouwermans, Wouwermann) *Fülöp*, atyjának Wouwermanns Pál 's Wynants Jánosnak tanitványa, Harlemben született **1620.**, 's ugyan ott halt-meg **1668.** Honából sohasem költözött-ki, 's a' természet utánzására forditva figyelmét, jeles munkákat készite a' tájkép és állatok, kivált lovak, istállók, lovaglóiskolák, lóvásárok, ütközetek, 's vadászatok köréből. Kedves szürke lova majd minden festvényén megjelenik. Képei kellemesek 's nemes izléssel készülvék. — A' *hollandi-Rembrandt*-iskolához tartozott.

Digitized by Google

HONDEKÖTER MENYHÉRT.

145. Kakas és tyúk. — Vászonra. **21″** magas, **26″** széles.

Hondeköter Menyhért (Melchior van Hondekoeter) Utrechtben született **1636.**, 's meghalt Amsterdamban **1695.** Atyjának Hondeköter Gysbrecht (Gisbert, Gilbert) és nagybátyja Weenix ker. Jánosnak tanitványa volt. Többnyire táj- és baromfi-festéssel foglalkozék. Halálát leginkább sietteté kicsapongó élete, mellyre szerencsétlen házasságból származott bújában adta magát. A' ***hollandi - Rembrandt*** – iskolához tartozott.

BREENBERG BERTALAN.

146. Cephalus és Procris. Vadászat közben Cephalus, a' phocisi király Deioneus fija, utána leskődő 's egy bokorba rejtezett féltékeny hitesét Procrist, vadnak vélvén, nyillal meglövi. — Vászonra. **16″** magas, **21′** széles.

Breenberg Bertalan Utrechtben született **1620.** körül, 's meghalt **1660.** (mások szerint **1663.** után). Különféle mesterek, de leginkább Ticzian 's Giorgione után képezé magát. Tartózkodék olasz országban is, hol a' romai vidékeket használá tájfestvényei tárgyaiul, mellyeket romokkal 's történeti jelenetekkel szerete ékesitni. Kisebb képei jobbak 's kedveltebbek a' nagyobbaknál. Rézmetsző is volt, 's mint illyen több darab tájrajzot metszett. — A' ***németalföldi*** iskolához tartozott.

Digitized by Google

LE SUEUR EUSTACH.

147. Mózes a' veres tengeren keresztül vivén Israel népét, Farao király utána törekszik ugyan azon tengeren sergével. — Fára. 7″ magas, 6″ széles.

Le Sueur Eustach (Eustache le Sueur) Vouet Simon tanitványa, Parisban született **1617.**, 's meghalt ugyan ott **1655.** élete **38**-dik évében. — Atyja szobrász volt, 's fiját a' rajzolás első elmeire tanitá, ki, noha hazája határin soha tul nem lépett, nagy szorgalma által még is annyira haladott a' festőművészetben, hogy őt honosai franczia Rafaelnak nevezék. Csaknem kirekesztőleg Rafael remekműveit tanulá Marc Antal rézmetszvényeiből A' franczia iskola alapitójának őt tekinthetni, miután Poussin, ki őt a' művészeti tökélyben fölülhaladá ugyan, inkább az olasz iskolához szitott. Legnagyobb ellensége Lebrun festész volt, ki Le Sueur dicsőségét mindenhol elnyomni törekvék. Le Sueur leginkább akkor kapott hirre, midőn a' Carthausiak számára e' rend alapitója, sz. Bruno, életéből **22** jelenetet remekül feste. Jelesebb művei közé tartozik „a' szónokló sz. Pál apostol Ephesusban" — melly festvény a' Notre Dame egyház tulajdona lön, 's majus elsején évenként kiállittatott köz szemléletre; — ezen kivül: Magdolna, sz. Lőrincz, jelenetek sz. Márton életéből, mythologiai jelenetek a' Lambert-palotában (mellyek Múzsák kabinetének 's a' szeretet termének neveztetnek), jelenetek Ámor éltéből, Múzsák Apollóval 's a' t. — Egyházi 's világi történeti képeket feste, mellyekben semmi erőtetett modor nem látszik. — A' *franczia* iskolához tartozik.

Digitized by Google

EVERDINGEN ALBERT.

148. Tájkép várral 's vizzuhanynyal. — Vászonra. 14″ magas, 17″ széles.

Everdingen Albert (Aldert, v. Allart van Everdingen) Savery Roland 's Molyn Péter tanitványa, Alkmarban született **1617.** (**1621**, v. **1631.**) 's meghalt **1675**-ben. Nevezetes tájfestész levén, különösen kitünteté magát a' tengeri és erdő-ábrázolatok festésében. Festett azonban történeti és arczképeket is. Különösen jól találta a' tengeri vészeket, melly jeles tehetségét leginkább köszönheté a' tengeren Norvégiába tett utazásának. Járatos volt a' rézmetszésben is. Theologus levén, születéshelyének helvét vallásbeli egyháza mellett diaconus volt, 's mint jámbor életü férjfi diszére vált hivatásának. — A' *flandriai* iskolához tartozott. — Bátyja *Caesar* arczképek, épületi 's történeti festészetben, — legfiatalabb öcscse ***János***, mint mükedvelő festész jeleskedett.

Idősb MEER JÁNOS.

149. Karaván egy tengermelletti város kapuja előtt. — Vászonra. 11″ magas, 15″ széles.

Idősb ***Meer János*** (Johann, v. Jan van der Meer) Schornhovenben (Schoonhoven) született **1628.**, 's Harlemben halt-meg **1691.** — Utrechtben **1664.** a' festészek társulatának (Malergilde) dékánja, **1675**-től kezdve pedig az orániai herczeg kormánytanácsnoka volt. Többnyire tájképeket, de különösen tengeri jeleneteket feste. Kisebb festvényei többre becsültetnek, mint a' nagyobbak, minthogy amazokat az ecset könnyüsége és szellemdüssága igen kellemesekké teszi. A' *németalföldi* iskolához tartozott.

Digitized by Google

SWANEVELT HERMANN.

150. Alkonyati tájkép, pihenő emberekkel és nyájjal. — Vászonra. 18″ magas, 24″ széles.

Swanevelt Hermann (másként Hermann van Soanenvelt, Schwanevelt, Schwanenfeld), melléknevén „Remete“ — 1620. körül született Wördenben, Hollandiában, 's meghalt Romában 1690. Claude Lorrain és Dow (Douw) Gellért tanitványa volt. Festvényei már olly ritkák, hogy Bécsben a' belvederi képcsarnok is csak egy másolatát birja. — A' *hollandi* iskolához tartozott.

KABEL ADORJÁN.

151. Leöltt állatok. — Vászonra. 30″ magas, 32″ széles. — H. VD. K. névjegygyel.

152. Élő és leöltt szárnyas állatok. — Vászonra. 30″ magas, 32″ széles. — Ugyan a' fennebbi betűkkel.

Kabel Adorján (Hadrian, vagy Ary van der Cabel v. Kabel), Goyen János tanitványa, született 1621. (1631.) Ryswickben, 's meghalt 1695. Lyonban. A' *hollandi* iskolához soroztatik, noha inkább olasz, mint hollandi modorban dolgozott, minthogy olasz országban jó ideig élt, hol Castiglione B., Rosa S., 's Caracci Lajos műveit választá tanulmányaul. Képei többnyire tájfestvények, tengeri 's pásztori jelenetek. Rendetlen életmódot viselvén, őt mindig a' csapszékben kelle felkeresni. — Rézmetsző is volt.

Digitized by Google

BURG JAKAB.

153. Tó melletti várromok. — Vászonra. 17″ magas, 24″ széles.

Burg Jakab (Jacob van der Burg) születésének ideje 's életének egyéb folyamatja nem tudatik. Jeles tájfestész volt, 's a' fennebbi képet **1690**-ben készité. Lille és Tournay városok templomaiban több képe látható. A' *németalföldi* iskolához tartozott.

QUESNEL ÁGOSTON.

154. Egy gitározó nő. — Fára. 13″ magas, 8″ széles. — E' képen a' művész neve 's **1685**. évszám olvasható.

Quesnel Ágoston, hihetőleg Quesnel Ferencz, III-ik Henrik franczia király udvari festészének fija, Parisban a' 17-dik században virágzék. — Nem ok nélkül gyanitják némellyek, hogy olasz országot is látogatá. Élete felől egyébiránt bővebb tudósitásink nincsenek. — A' *franczia* iskolához tartozik.

HULST PÉTER.

155. Virágok. — Fára. 9″ magas, 8″ széles.

Hulst Péter (Peter van der Hulst) Dortrechtben született **1648**. (1652.) 's meghalt **1698**-ban. — Romában léte alatt Mario dai Fiori példáját követvén, virágfestésre szentelé magát, de a' tájfestést sem hanyaglá-el. Romában „Zonebloem“ melléknevet adák neki; mert a' napvirágot (napraforgót, tányérrózsát) nagyon szereté festvényeiben használni. — A' *németalföldi* iskolához tartozik.

Digitized by Google

BRACKENBURG RICHARD.

156. Lakomázó társaság. — Vászonra. 18″ magas, 22″ széles.

157. Lakomázó társaság. — Vászonra. 18″ magas, 22″ széles.

Brackenburg Richard (Rainer, vagy Roger, Regnerus, Rognerus Brakenburg, Brakenburgh, Brackenbourg) Harlemben született **1649.**, 's ugyan ott halt-meg **1702**-ben. Tanitványa volt Mommers Henrik és Schendel Bernátnak. Vig jeleneteket, vidám parasztokat, vásártereket szerete festeni, valamint maga is barátja volt a' vidorságnak. A' *németalföldi* iskolához tartozott.

ROOS FÜLÖP PÉTER.

(Rosa da Tivoli).

158. Kecskék. — Vászonra. 9″ magas, 12″ széles.

159. Szelid állatok. — Vászonra. 9″ magas, 12″ széles.

Roos Fülöp Péter (Filippo Rosa, másként Rosa da, v. di Tivoli), Roos János Henrik festőművész fija, Majna melléki Frankfurtban született **1655.** (**1657.**), 's Romában halt-meg kicsapongásai következtében **1705.** Első tanitója saját atyja volt, **1667**-ben küldé őt a' hesszen-kasszeli uralkodó gróf Romába, hol Brandi Jáczintnak tanitványa lön, 's később ennek leánya kedveért a' kat. vallásra tért. — Többnyire állatokkal élénkitett tájfestvényeket készite, mellyekből az állatok természetének komoly tanulmánya, 's az előadásnak szokatlan biztossága mutatkozik. — Melléknevét onnan nyeré, mivel Rómából, egybekelése után tanitója Brandi Jáczint leányával, Tivoliba ment lakni. — Némellyek

Digitized by Google

ót az *uj német*, mások az *uj olasz* iskolához sorozzák. — Egyik fija, *Jakab* (Rosa di Napoli) Neápolban, másik, *Kajtán*, Bécsben telepedék-le. Ez utóbbinak fija, *József*, 1805-ben halt-meg Bécsben, mint cs. kir. tanácsnok 's az ottani cs. k. képcsarnok igazgatója.

HAMILTON JÁNOS GYÖRGY.

160. Egy holt zerge. — Fára. 11″ magas, 15″ széles.

Hamilton János György, Hamilton Jakab (James) skót nemes és honából Brüsszelbe vándorlott festész fija, hires virág- és állatfestő, Brüsszelben született 1666. (1668.) 's Bécsben halt-meg 1733. (1740.), mint cs. kir. kamrafestész. A' lovakat különösen remekül festé, mellyeknek jellemeit hosszas tanulmányánál fogva ügyesen tudá kifejezni. Művészeti első pályáját szülő földén tölté; innen ment csak Bécsbe bátyjához, hasonlag jeles állatfestész 's VI-ik Károly császár szolgálatában állott Hamilton Fülöp Ferdinandhoz, honnan egy idő mulva külön meghivás következtében Berlinbe utazott, de a' király holta után ismét visszatért Bécsbe, hol elsőbben Schwarzenberg herczeg azután a' császár szolgálatába lépvén nagy hirt szerze magának. — Némellyek őt a' *németalföldi*, mások az *ó-német* iskolához sorozzák.

GRANET FERENCZ MARIUS.

161. Solosmái imádkozó kapuczinus kar a' Barberini téren levő romai templomban. — Vászonra. 17″ magas, 14″ széles.

Granet Ferencz Marius, hires franczia épitvényfestész, 1774. született Aixben (Provence tartományban). Első tanitója szülőhe-

Digitized by Google

lyén Konstantin volt; innen Parisba menvén a' hires Dávid Jakab Lajosnak, Napoleon első festészének, lön tanitványa. Azután Romába utazott, hol sokáig tartózkodék, 's jeles képeket feste, mellyeknek egyike a' fenn emlitett kapuczinus kar. Ezt ő **1820**-dikban már tizenkettedik izben festé-le, 's annak egy példányát a' franczia, másikát az angol király vevé-meg húsz ezer frankon. — Leginkább architecturai műveket készite, 's különösen jeleskedék a' perspectivnek, a' beszolgáló világosságnak szerencsés eltalálásában. Honába visszatérvén sz. Mihály rendi lovaggá, s **1833**-ban a' becsület-sereg rendének tisztjévé nevezteték. — Az *ujabb franczia* iskolához tartozik.

FRESNOY KÁROLY ALFONZ.

162. Dávid és Góliáth. — Rézre. **14″** magas, **10″** széles.

Fresnoy (Dufresnoy) *Károly Alfonz* Parisban született **1611.**, 's Villiers-le-Belben halt-meg **1665.** Eleintén az orvostudományokra szentelé magát, azután vonzalmát a' művészethez követvén, Perrière es Vouet festészek tanitványa lön. **21** éves korában Romába ment, hol Mignardhoz csatlakozván, ezt a' történeti 's művészeti gyakorlatban gyakran segité tanácsával, ellenben őt Mignard a' gyakorlati művészetben oktatá. Festett történeti, épitvényi 's tájképeket, azonban keveset és lassan. Irt egy latin költeményt is a' festészetről, melly később franczia, angol 's olasz nyelven is megjelent. — Festvényei igen ritkák. — A' *franczia* iskolához tartozik.

Digitized by Google

QUERFURT ÁGOSTON.

163. Tájkép, korcsma előtt álló lovagokkal. — Fára. 8″ magas, 12″ széles.

164. Tájkép, két lovat a' mezőn vezető 's ivó helyzetben levő lovaggal. — Fára. 8″ magas, 11″ széles.

165. Tájkép, sátoros korcsma előtt ivó katonákkal. — Fára. 8″ magas, 11″ széles.

Querfurt Ágoston, atyja idősb Querfurt (Querfurth) Tóbiásnak és Rugendás György Fülöpnek tanitványa, Wolfenbüttelben született 1696. (1697.), és Bécsben szegényül halt-meg 1761-ben. Leginkább foglalkozék a' csatafestéssel, mit Rugendás mellett Augsburgban kezde sajátjává tenni, melly szakban nagy műveket készite würtembergi Sándor herczeg 's Waldeck gróf számára. Ugyan illyeket feste Pozsonban létekor Török udv. kincstári tanácsnok részére. — Festett vadászatok és lovakat, 's különféle genre-képeket *) is, mellyek leginkább magyar országban 's Bécsben nagy számmal léteznek. Minthogy többnyire pénzszükében élt, hamar és hanyagul dolgozott, csakhogy mielőbb pénzt kaphasson. Gyakran egy nap alatt két képet is elvégzett, mert ezek — mint mondá — legtöbb jövedelmet hoztak neki.

SCHINNAGEL MIKSA JÓZSEF.

166. Tájkép. — Fára. 8″ magas, 10″ széles.

167. Tájkép. — Fára. 8″ magas, 10″ széles.

Schinnagel Miksa József, tájfestész, mostoha atyja Kamelor Józsefnek tanitványa, bajor országi Burghausen helység-

*) Genre-képeknek (életképek) mondatnak az életből kölcsönzött jelenetek 's más tárgyaknak hű és jelesen eltalált festvényeik.

Digitized by Google

ben született 1694. (1697.), 's meghalt Bécsben 1761. (1771.) Leginkább erdei tájfestvényeket készite, mellyeket vadászok, halászok, falusi alakokkal diszitett. Vallási tárgyakat ritkán feste. Művein az alakokat Jannek Ferencz Kristóf készité. Egyébiránt Schinnagel kedveltt művész volt, 's képeit leginkább a' bécsi és schleissheimi képcsarnokok őrzik.

SCHÜTZ KERESZTÉLY GYÖRGY.

168. Templom belseje délutáni világossággal. — Fára. 11″ magas, 8″ széles.

169. Templom belseje délutáni világossággal. — Fára. 11″ magas, 8″ széles.

Schütz Keresztély György Flörsheimban, a' mainzi tartományban, született 1718., 's meghalt 73-ik évében 1792. (1791.) Majna melletti Frankfurtban, hol Schlegel Hugónál tanult, miután a' német országi fejdelmi udvaroknál megfordulván művészetének számos tanújeleit adá. Tájfestvényeiben a' hegyeket 's várromokat különösen szereté használni, nem különben a' vizzuhanyok 's folyamokat. Leginkább becsültetnek a' Rajna és Majna folyamok melletti vidékeket tárgyazó tájfestvényei. Képein az állatokat Hirt V. J., az alakokat Pforr festé. — Az *ó-német* iskolához tartozik.

GRUNDMANN VAZUL.

170. Tengeri tájkép vitorlás hajókkal. — Fára. 6″ magas, 9″ széles.

171. Majorsági tájkép. — Fára. 6″ magas, 9″ széles.

Digitized by Google

172. Sziklás tájkép, fahiddal. — Fára. 6″ magas, 9″ széles.

173. Majorsági tájkép, tó mellett. — Fára. 6″ magas, 9″ széles.

Grundmann Vazul (Basilius Grundmann), szász országi festész Dietrich Keresztély Vilmos tanitványa Dresdában, **1765.** körül Bécsben dolgozott Lichtenstein herczeg szolgálatában, melly alkalommal több bambocciádokat is festett, mire különös hajlandósága volt. Élete egyéb körülményeit homály fedi. — A' *német-szász* iskolához tartozik.

DORFMEISTER JÁNOS.

174. Tájkép. — Fára. 7″ magas, 9″ széles.

Dorfmeister Evangelista *János* Bécsben született **1741.**, s ugyan ott halt-meg **1765.** — Tájfestész 's azon Dorfmeister János György bécsi jeles szobrász rokona volt, kinek vésője alól készültek: Grassalkovich gróf siremléke Gödöllőn, — az alabastrom-feszület a' szombathelyi püspök házi kápolnája számára, és a' budai udv. kápolna diszitményei is. — Dorfmeister festész többnyire csak műbarátok számára készité festvényeit. — Az *ó-német* iskolához soroztatik.

MENGS RAFAEL ANTAL.

175. Madonna della Sedia. — Vászonra. 29″ magas, 27″ széles. — E' képet a' művész Urbinoi *Sanzio Rafael* remekművéről másolá. — Midőn Rafael Sanzio eredetijét Napoleon Rómából alvóter-

Digitized by Google

me számára Párisba viteté, a' festészek ezen, az eredetivel felérő, másolat után festék-le számtalanszor e' képet, mellyet Pyrker J. L. patriarcha-érsek 1823-ban Mengs Rafael örököseitől vásárla-meg Romában.

Mengs Rafael Antal Aussigban (cseh országban) született 1728., 's Romában halt-meg 1779. — Első tanitója saját atyja Mengs Izsák (v. Ismael) volt, ki koppenhágai fi, egyébiránt Dresdában udvari festész volt, hol 1750-ben mult-ki. Fiját Rafaelt már hat éves korában rajzolásra szoritá, kinek minden idejét a' festésre kelle szentelni. Művészünk tehát korán kezdé-meg szép pályáját, mellyen csakugyan nagy hirre emelkedett. Mi előtt 20-ik esztendejét elérte, atyjával kétszer volt Romában, hol Angelo Mihály műveit szoros tanulmányaul választá. Húsz éves korában őt már a' szász választó herczeg és lengyel király, III-ik Ágoston, udvari képirójává nevezé-ki. — 1748-ban Romában egy szent családot festvén, példaképül egy csinos paraszt leányt, Quassi Margitot, választa; kit, miután Mengs 1749-ben, hugával együtt a' cath. vallásra lépett, feleségül vett, 's vele 20 gyermeket nemze, kik közül csak heten élték tul atyjokat. Még az utóbb emlitett évben Mengs visszament Dresdába, hol, midőn 1751-ben a' catholicusok kápolnája felszentelteték, a' király őt bizá-meg, hogy oda egy fő-oltárképet fessen, megengedvén neki, hogy azt Romában készithesse-el; melly azonban művészi ecsete alól csak 12. év mulva, spanyol országban mulatása alatt, került-ki, hol sok más egyéb jeles képet feste a' spanyol király III-dik Károly rendeletéből. Innen 1770. Romába tért vissza, hol már 1754-ben a' Sz. Lukács festészeti uj akademia igazgatójává választa-

Digitized by Google

tott. 1774-ben ismét Madridba ment, jövő évben pedig folytonos betegeskedése miatt, a' spanyol udvartól 3,000 spanyol arany évdijjal ellátva, uj olag Romába utazott, hol 1778-ban neje, a' következőben pedig maga is boldogabb életre költözött. Azon kivül, hogy hires festész, emberszerető, fiatal művészek pártolója volt, a' festészetről több munkát is irt 's adott-ki nyomtatásban. A' spanyol király, pápa, Katalin orosz czárné is nagyra becsülék őt, 's műveit fejdelmi áron vásárlák. Képeit az olaszok 's bécsiek a' *romai* iskola, müncheniek az *ó-német*, dresdaiak pedig részint az *uj német*, részint *romai* iskola festvényei közé helyzik.

DRECHSLER JÁNOS.

176. Virágok. — Fára. 12″ magas, 16″ széles. — Olvasható e' képen a' művész neve 's 1790.

Drechsler János Bécsben született 1756., hol 1787-ben a' kézmű-rajziskola professora volt, 's ugyan ott halt-meg 1811., mint a' képzőművészetek cs kir. akademiájában virágfestés tanitója. Léginkább jeleskedett a' virág- és gyümölcsfestésben. Elején porczellanra feste, később igen szerencsés előmenettel az olajfestésben is képezé magát, melly szakban Huysumot választá mintaképül.

LUX K.

177. A' földgömb, csigák, kaponya, korall 's egyéb tárgyakkal. — Vászonra. 35″ magas, 27″ széles. — A' képen olvasható: „K. Lux.“

178. Égi gömb, rajz, csigák 's egyéb tárgyakkal; a' gömbön Tycho Brahe mellképével. — Vászonra.

Digitized by Google

35″ magas, 27″ széles. — A' képen olvasható: „K. Lux.“

Lux K. neve így, miként itt iratik, a' festészek legujabb szótárában sem fordul elő. — Valószinűleg azonban fija volt azon Leux (másként Luxensteini Lucx, Luycx, Luyks, v. Luyx) Ferencznek, ki 1620. táján Antwerpben született, Rubens P. P. 's Van Dyck tanitványa volt, Romában végzé kiképzését, 's Prágába jutván, itt 1657. táján az ottani képtár felügyelője, majd ismét Bécsben III-ik Ferdinand csász. és király udvari festésze és műgyüjteményeinek igazgatója volt, többnyire allegoriai és arczképeket feste, és a' *németalföldi* iskolához tartozott. A' császár kegyét annyira megnyeré, hogy ő felsége őt nemességgel 's Luxensteini disznévvel ajándékozá-meg. Annyi tudatik, hogy fijainak ketteje festész volt, 's ezek közől *Gyula Ferencz* Prágában jeleskedett. Egyéb fijainak nevük ismeretlen, de hihető, hogy másik festész fija ezen Lux K. volt, ki nevét helyesebb irásmóddal irta, 's az *ó-német* iskolához soroztathatik.

KRAKKER.

179. Egy agg koldusnő, macskájával. — Vászonra. 7″ magas, 9″ széles.

Krakker, hajdan Egerben tartózkodott festész, eredete nem tudatik. Lehet, hogy ugyan azon Kracker volt, ki 1750. körül Prágában egyházi képeket feste. (Lássd: Dr. Nagler G. K. neues allgemeines Künstler-Lexicon, 7-ter Band. München 1835—1839-dikben 8-ad rét.) — Művészünk festé-ki a' hires Maulpertsch (Maulbertsch v. Maulperch) Antal Ferencz, bécsi hires fresco-festész társaságában az Esterházy Károly gróf 's egri

Digitized by Google

püspök által **1766 — 1770.** között épittetett egri lyceum temploma, könyvtára és próbatételek terme mennyezetét. Az épülő lyceum előtt azon időben egy öreg koldusnő üldögélt macskájával együtt, kinek Krakker naponként alamizsnát szokott adni, 's végre őt e' képen le is festé.

MARKÓ KÁROLY.

180. Jelenet Pyrker J. L. egri patriarcha-érsek „szent Hajdan gyöngyei" czimű legendájából. — Fára. 17″ magas, 21″ széles.

Markó Károly, az Európában most élő legjelesebb 's első tájfestészek egyike, Lőcsén született a' mult század vége felé, hol atyja, György, városi mérnök, és aquarelben *) tájfestő volt, ki fiját hasonlag a' mérnöki pályára szánván, már gyenge ifjúságában rajzolásra 's festésre tanitá, később pedig Pestre küldé, hogy ott a' mathematicai tudományokat tanulja. Itt megnyervén művészünk a' mérnöki oklevelet, elsőbben a' lublói kamarai uradalomban mint napdijas mérnök, utóbb Esterházi László gróf 's rozsnyói püspöknél mint uradalmi rendes mérnök hivatalkodott. A' festészet szeretete, melly már zsenge fiatalságában kitünő fokig ébredt-fel Markóban, itt a' szép természet regényes vidékei között folytonosan nevekedvén, hivatalkodása közben üres órájit tájképeknek aquarelben festésére fordità, mellyeknek tárgyait, jelesebb művészektől készitett példányok hijjában, a' szepesi és gömöri felséges vidékekből, a' természet eredeti műveiből kölcsönzé.

*) Aquarel-festésnek mondatik a' vizzel készitett festékekkel létesült festvény.

Digitized by Google

A' természet volt tehát dajkája, mellynek emlőin és folytonos utmutatása mellett nőtt nagygyá az ifjúnak lángelméje, ki ennél fogva a' természetet szorgalmas tanulmánya tárgyaul választván, ön magának lön mestere. Innen van az is, hogy csaknem valamennyi tájképe, mellyeket olasz országba költözte előtt festett, hazánk fennebb emlitett vidékeinek egét 's napját tükrözteti vissza. Rozsnyón csak hamar szembetünvén festvényei, 's a' magyar főnemesek közől többen nemcsak ösztönözvén őt a' festészeti művészetnek nagyobb körben üzésére, hanem ebbeli pályáján pártfogásukkal is biztatván, elhagyá hivatalát, 's **1818.** végén Pestre jött, hol festői szenvedélye tágabb körének megnyilandását remélte. Itt nagybátyja idősb Schedel Ferencz házában atyafias és barátságos fogadtatást találván, tanulmányait szorgalmasan folytatá, műárusok számára aquarel festvényeket készite, majd Fejérváry Gábor hires mű- és régiséggyüjtő által Brudern József báro 's műkedvelőnek bemutattatván, ez őt számos megrendelésel tisztelé-meg. **1821**-ben kezdett olajban dolgozni mester és vezető nélkül, 's a' honi főváros szép vidékeinek több részét festé-le pártolója számára. Meglátogatá az aggtelki barlangot is, mellynek érdekesb pontjait lefestvén, ez alkalommal kisérté-meg először a' fáklyavilágitás hatásait. Végre Fejérváry unszolására őt az emlitett báro Bécsbe vivé, hogy ott a' szépművek kincstáraiban annál dúsabban fejthesse-ki műérzékét. A' báro maga vezeté őt be a' képző művészetek cs. kir. akademiája igazgatójánál, 's ennek, mint szép tehetségű kezdő képirót, figyelme 's gondviselésébe ajánlá. Az igazgató nem sejtvén a' fiatal művésznek már olly magas fokig kifejlett tehetségeit, minták és antik képek szorgalmas másolásukat ajánlá neki, ugy gondolván iskolázandónak Markót, mint ama nagy sereget, melly kedvet és kis ügyességet

Digitized by Google

hoz magával a' festőpolczhoz, de azon tul keveset. Azonban Markó, mig az igazgató Brudern báróval fel 's alá járt, maga elébe állitván a' báro komornokát, krétát 's hamuszinű rajzpapirost ragad kezébe, 's kevés percz alatt kész volt a' leghasonlóbb arczkép, 's egyszersmind a' legszebb antikfő. — „E' fiatal embernek — ugy mond a' meglepetett igazgató — nincs mit tanulnia az academiában; neki csak látni kell, 's ön geniusát követni.“ És Markó saját mestere maradt akkor és mindenha, 's noha egy élesb összekoczanás pártfogójával ettől örökre elválasztá, még is Bécsben maradván, a' festészeti akademiát egy évig magyar művésztársaival együtt látogatá, 's azon tul még csaknem tizenegy évet tölte Bécsben a' szerencse sok nemű változásai köztt, de többnyire szorullt állapotban, 's a' rajta nyerekedő műárusoknak hozván áldozatul műveit. Nemzeti büszkesége 's hajladozni nem tudó jelleme visszatarták őt olly léptektől, millyekkel mai világban a' nagy sereg szokta keresni előmenetét, 's igy ő nem keresett-fel senkit, hanem fel akart kerestetni, mi néha megtörtént ugyan, de érintkezései a' nagyokkal neki inkább fájdalmakat hoztak, mint szerencsét; mert felkelt az irigység a' maga szövényeivel, mellyek ellen a' magyar képiró egyenességet 's elleneinek büszke de nyiltt megvetését használá fegyverül. — Itt léte alatt kelt egybe dobsinai születésű 's evang. vallású (ő maga catholicus) N. Katalinnal, kivel még Rozsnyón ismerkedék-meg. Ugyan Bécsből két esztendő lefolytaig tett kirándulásokat Kismártonba fiatal festész barátjával, Vandrák Károly gömöri hazánkfijával, hol az ottani regényes vidékeket festé-le. Itt tartózkodék **1831**-ben, az epemirigy ideje alatt. Itt készitett műveit Bécsben Geymüller nagykereskedő vevé-meg tőle, 's ugyan ez segité őt pénzzel, hogy **1832**-ik év után olasz országba utazhasson, csa-

Digitized by Google

ládját, melly már ekkor több egyénre szaporodott, egy ideig Bécsben hagyván. 1839-ben még Romában volt, azután Pisába ment lakni, 's közelebb mult években a' toskánai nagyherczeg Firenzében a' festészeti akademia professorává nevezte-ki, a' bécsi képző művészetek akademiája taggá, a' magyar tudós társaság (1840. sept. 5.) levelező taggá választotta. — Bécsben létének utósó éveiben hire emelkedni kezdvén, vagyonbeli állapota is javulni kezde, noha gazda és kereskedő soha sem volt, és munkáin mások mindenkor többet nyertek, mint ő maga. Levelezésben senkivel sem állott; sőt 1823-ban, midőn egyik rokona kéré, hogy ennek emlékkönyvébe irná-be nevét, irónnal tevé azt, tinta nem levén házánál. Könyvtára is ekkor csak egy darabból álla, 's ez Homer vala. — Mig Reviczky Ádám gróf Firenzében cs. k. ausztriai követ volt, folytonosan beteges és szükségben szenvedett művészünket, olasz országban mulatott egyéb magyar honfiakon kivül, nagylelkűleg segité mindenkor. — Markó egyébiránt többnyire tájfestvényeket készit, mellyekben szépen tudja egyesitni az elrendezés kellemét, erélyes de még is gyengéd bánásmódot a' tisztaság, szinek frissége, hibátlanság és tájfestvényi idommal. — Műkiállitásoknál festvényei mindenkor dijnyertesek. — Firenzében műterme tele szokott lenni fiatal művészekkel, kik a' köztiszteletben álló mestert és jó embert atyjok gyanánt tekintik. A' nagyherczegi udvar is látogatni szokta műtermét. — Felőle egy fiatal magyar festész 1845-ki november 28-án rokonához irtt levelében következőleg nyilatkozik. — „Florenczben szerencsém volt megismerkedni Markó Károly hazánkfijával, ki mind nekem, mind társimnak szives volt kieszközölni, hogy másolatok készitése végett az itteni képtárba járhassunk. — Markóról meg kell vallanom, hogy hozzá fogható tájfestőt eddig még

Digitized by Google

sem az élők sem a' multak között nem találtam. Ő egyébként is igen tapasztaltt és becsületes ember; csakhogy szerencsétlen, mint sok más nagy festő volt. Szegénységben él, jóllehet talán senki munkáját jobban nem fizetik, mint övéit. — Ha a' szerencse nem üldözné, százezrekkel birhatna. — Szemeire mindig panaszkodik; mondja, hogy sokszor alig lát festeni. Egyébiránt családos ember; három fija 's négy gyönyörű leánya van. Mondhatom, hogy ember soha reám nagyobb hatással nem volt, mint ő, ki maga a' becsület és szelidség példánya. Olly szerencsés is valék, hogy kérésemre ült, 's én arczképét lefestém, melly nála maradt ugyan, mivel elutazásomig meg nem száradt eléggé, de fiját megkértem, hogy, ha alkalom leend, küldje utánam Romába."

DANHAUSER JÓZSEF FERENCZ.

181. Wallstein, az Ottokartól meggyaláztatott cseh fiatal hadvezér ugyan annak szeme előtt a' sátorban saját kardjába dől. (Jelenet Pyrker J. L. patriarcha-érsek „Rudolfias" czimű hőskölteménye 8-ik énekéből.) — Vászonra. 22″ magas, 27″ széles.

182. A' liliomvölgyi havason lakó jámbor remete Rudolf császárnak megjövendölvén a' habsburgi uralkodó ház nagyságát, Rudolf szeme előtt kiadja lelkét. (Jelenet a' Rudolfias 2-ik énekéből). — Vászonra. 22″ magas, 27″ széles.

183. A' festész műterme, azon időszakban, midőn az orleansi szűzet, Arc Johannát, élő minta után festi. — Vászonra. 29″ magas, 39″ széles.

Digitized by Google

184. Az alvók. Egy pipázó öreg ur álmos agg neje olvasásán elszunyad, sőt a' házi macska és kutya is alusznak. — Vászonra. 26″ magas, 29″ széles.

185. Utósó ütközet Rudolf császár és Ottokar király között, mellyben Ottokart Marenberg lovagok megölik. (Jelenet a' Rudolfias 12-ik énekéből. — Vászonra. 26″ magas, 21″ széles.

186. Ottokar cseh király a' harczjátékon Rudolf császar elébe veti a' kihivókeztyűt, élethalálra vivás jeleül. (Jelenet a' Rudolfias 4-dik énekéből). — Vászonra. 22″ magas, 27″ széles.

187. Wallstein hadvezér a' harcznokok által egy tölgyfa alatt eltemettetik. (Jelenet a' Rudolfias 8-ik énekéből.) — Vászonra. 39″ magas, 31″ széles.

188. Tanulmányfő. — Vászonra. 12″ magas, 9″ széles.

Danhauser József Ferencz, Krafft Péter tanitványa, jeles történeti és genre-festő, Bécsben született **1805.**, 's ugyan ott halt-meg **1845.** maj. **4**-én, **40** éves korában. Atyja, szobabutor- és szobormű-gyár tulajdonosa, nemcsak kedvelé a' képző művészetet, hanem maga is gyakorlá. Fija Bécsben a' képző művészetek akademiajában kezdé-meg művészi pályáját, hol a' hires Krafft P. kegyét megnyervén, ennek műtermében két évig dolgozott, 's tőle eredeti munkák készitésére buzdittatván, e' nembeli első kisérleteinek tárgyait Pyrker „Habsburgi Rudolf" czimű 's éppen akkor megjelent hős költeményéből kölcsönzé, mellyeknek hárma az **1826**-ki műkiállitásban látható volt. E' műveivel Pyrker J. L., akkor velenczei patriarcha, figyelmét annyira vonó magára, hogy e' nagylelkű egyházférjfi 's műpártfogó a' fiatal művészt bővebb tapasztalás végett Velenczébe hivá-meg, hol Ticzian, Ve-

Digitized by Google

ronese Pál 's más classicai művészek óriási remekfestvényeik olly széditőleg hatottak a' szerény ifjúra, hogy csaknem kisértetbe jött a' festészettel egészen felhagyni. E' feltételét azonban a' vele született művészeti hajlam legyőzvén, az uj divatos művész-életből kölcsönzött gunyképeket kezde festeni, mellyek, mint a' művészet eddig csaknem használatlanul hevert ágának tárgyai, őt dicséretes kitüntetésben részesiték. Atyja holta után (1830.) egy ideig családja ügyeivel kellett fogtalkoznia, mellyektől derék anyja segedelme 's két öcscsének felserdülte által felmentetvén, a' történeti festésben folytatá munkálatait. Ezek között emlitendők: „Sz. István" oltárkép 's egyéb festvényei, mellyeket pártfogója Pyrker J. L. egri patriarcha-érsek számára készite; — nem különben az egri uj székesegyház nagy oltárához „János evangelista kinoztatását" ábrázoló, 22 láb magas 's 13′ széles kép is. — *Danhauser* az *uj német* iskolához tartozik.

FERREL ANGELIKA.

189. Virágbokréta. — Vászonra. 22″ magas, 18″ széles. — A' művésznő e' képpel Pyrker J. L. egri patriarcha-érsek munkáji és személye iránti tiszteletből kedveskedék a' koszorús iró 's buzgó egyházférjfinak Bécsben, 1844.

Ferrel Angelika jelenleg Bécsben festésznő, Ferrel A. bécsi háztulajdonos leánya, ugyan ott született 1825. maj. 22-kén, Leginkább virágfestéssel foglalkozik. Egyéb körülményei előttünk ismeretlenek. — Az *uj német* iskolához tartozik.

Digitized by Google

Idősb CRANACH LUKÁCS.

190. Krisztus felfeszittetése a' kalvária-hegyen, azon időpontban, midőn oldalát egy katona a' landsával nyitja-meg. — Fára. 21″ magas, 23″ széles. — A' képen ℒ névjegy látható, arany kigyóval. — E' felséges mű 3,000 pengő forintra bscsültetett. Cranach Lukács munkáji között ennél szebb nehezen találtatik.

Idősb *Cranach Lukács* (más nevén *Sunder*, vagy *Müller*) — atyjának Cranach Mihálynak tanitványa — egyszersmind rézés mintametsző — Cranachban (Cronach), Bamberghez közel, született **1472**., 's meghalt Weimarban **1553**. — Eleintén Koburgban állatfestő volt, hol Fridrik és János szász választófejdelmek ismeretségükbe jutván, az elsővel nem sokára Bécsbe utazott, 's itt történeti és arczképeket kezde festeni. **1504**-ben szász udvari festővé neveztetvén, Wittenbergbe ment lakni. **1508**-ban a' herczeg őt nemességre emelvén, belga országba utazott, hol a' jeles mesterek festvényeivel megismerkedvén, finomabb izléssel párositá saját műveit. Luther Márton, Melanchton, Bugenhagen, 's Justus Jónással jó ismerős levén, ezeknek 's családjaiknak arczképeit jól találva lefesté. — **1537**-ben wittenbergi polgármesterré választatván, e' hivatalt **10**. évig viselé. Gyakorlá magát a fametszésben is, de ebbeli munkáji nem érnek-fel festői jelességével. Festvényei igen számosak, 's őt méltán a' legszorgalmasb és legtermékenyebb festészek egyikének, és a' *szász* iskola alapitójának mondhatni. — Az *ó-német* iskolához tartozik.

Digitized by Google

A' Pyrker-képtár művészei

betű rendben.

	Oldal
Amalteo Pomponius - - - - - -	33
Amerighi Mihály Angyal (Caravaggio) - - -	41
Angelo Mihály, lásd: Amerighi.	
Appiani András - - - - - - -	59
Baldi Lázár - - - - - - -	50
Bamboccio, lássd: Laar.	
Barbarelli, lássd: Giorgione.	
Barbieri János (Guercino) - - - - -	47
Basaiti Mark - - - - - - -	44
Bassano, lássd: Ponte.	
Bellino Gentilis - - - - - - -	26
Bellino János - - - - - - -	27
Bellotti Bernát (Canaletto) - - - - -	58
Belotto Péter - - - - - - -	50
Bonifazio Veneziano, lássd: Velenczei Bonifácz.	
Bordone Páris - - - - - - -	39
Brackenburg Richard - - - - - -	83

Digitized by Google

betűrendben.

	Oldal
Breenberg Bertalan	78
Brouwer Adorján	75
Brusafero Jeromos	60
Burg Jakab	82
Cagliari Pál (Paolo Veronese)	40
Canale, v. Canaletto Antal	57
Canaletto Bernát, lássd: Bellotti.	
Caravaggio, lássd: Amerighi.	
Carpaccio Viktor	37
Carracci Lajos	42
Carpioni Gyula	49
Catena Vincze	22
Cerquozzi Mihály	46
Chilone F.	61
Cima János (Conegliano)	22
Claude Lorrain, lássd: Gelée.	
Conegliano, lássd: Cima.	
Cosimo Péter	21
Idősb Cranach Lukács	99
Cranach Mihály	66
Danhauser József	96
Dolce Károly	49
Dorfmeister János	88
Drechsler János	90
Dufresnoy, lássd: Fresnoy.	
Durante György, gróf	54
Dürer Albert	63

Digitized by Google

betűrendben.

	Oldal
Everdingen Albert	80
Farinato Pál	45
Ferrel Angelika	98
Fidanza Ferencz	61
Fresnoy Károly	85
Garofalo, lássd: Tisio.	
Gelée Claudius (Claude Lorrain)	74
Geldorp György	67
Giordano Lukács	51
Giorgione György (Barbarelli)	25
Girolamo da Treviso, lássd: Trevisoi Jeromos.	
Goyen János	73
Granet Ferencz	84
Grimmer Jakab	64
Grundmann Vazul	87
Guercino, lássd: Barbieri.	
Guido Reni, lássd: Reni.	
Hamilton János	84
Hoeck, lássd: Höck.	
Idősb Holbein János	65
Holbein iskolájából	66
Hondeköter Menyhért	78
Honthorst Gellért	72
Höck János	73
Hulst Péter	82
Kabel Adorján	81
Krakker	91

Digitized by Google

betürendben.

	Oldal
Laar Péter	76
Lanzani Polidor	45
Lazzarini Gergely	52
Leonardo da Vinci, lássd: Vinci.	
Le Sueur, lássd: Sueur.	
Letterini Bertalan	53
Licinio János (Pordenone)	24
Lotto Lőrincz	38
Lux K.	90
Marieschi Jakab	55
Markó Károly	92
Mazzuoli Ferencz (Parmegianino)	44
Id. Meer János	80
Mengs Rafael	88
Michael Angelo da Caravaggio, lássd: Amerighi.	
Molyn, v. Mulier Péter	52
Murillo Bertalan	70
Padovanino, lássd: Varottari.	
Id. Palma Jakab	27 31
Ifj. Palma Jakab	32
Parmegianino, lássd: Mazzuoli.	
Peters Bonaventura, lássd: Goyen.	
Piazetta János	53
Pippi Gyula	31
Polidoro Veneziano, lássd: Lanzani.	
Ponte Jakab (Bassano)	34
Id. Porbus Ferencz	66

Digitized by Google

betűrendben.

	Oldal
Pordenone, lássd: Licinio.	
Porta József (Salviati) - - - - - -	38
Querfurt Ágoston - - - - - -	86
Quesnel Ágoston - - - - - -	82
Reni Guido - - - - - - -	36
Robusti, lássd: Tintoretto.	
Romanino Jeromos - - - - - -	34
Roos Fülöp - - - - - - -	83
Rosa di Tivoli, lássd: Roos.	
Rubens Péter Pál - - - - - -	68
Salvator Rosa szerint - - - - - -	56
Salviati, lássd: Porta.	
Santa Croce Péter - - - - - -	43
Schiavone András - - - - - -	46
Schidone Bertalan - - - - - -	33
Schinnagel Miksa - - - - - -	86
Schongauer, v. Schön Márton - - - - -	62
Schütz Keresztély - - - - - -	87
Schwanenfeld, lássd: Soanenvelt.	
Schwarz Kristóf - - - - - -	67
Soanenvelt Hermann - - - - - -	81
Sueur (Le Sueur) Eustach - - - - -	79
Strozzi Bernát - - - - - - -	37
Teniers Dávid - - - - - - -	69
Ticzian, lássd: Vecelli Ticzian.	
Ticzian iskolájából - - - - - -	30
Tiepolo János - - - - - - -	54

Digitized by Google

	Oldal
Tintoretto Jakab (Robusti)	35
Tisio Benvenuto (Garofalo)	28
Trevisoi Jeromos	22
Varottari Sándor (Padovanino)	47
Vecchia Péter	48
Vecelli Horácz	28
Vecelli Ticzian	29
Velasquez de Silva	70
Velenczei Bonifácz (Bonifaczio Veneziano)	32
Veneziano Polidor, lássd; Lanzani.	
Veronese Pál, lássd: Cagliari.	
Veronese Pál iskolájából	43
Vinci Lénard (Leonardo da Vinci)	23
Vivarino Alajos	—
Vouet Simon	72
Wohlgemuth Mihály	62
Wouwermanns Fülöp	77
Zuccarelli Ferencz	55

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek

Digitized by Google

Digitized by Google